

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Πρώτος

Συνδρομή ἑτησίαν: Ἐν Ἑλλάδι πρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πρ. 20—ἂν συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἑτησίαι. — Γραφεῖον τῆς Διευθυντικῆς: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

15 Φεβρουαρίου 1876

ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ

Ἑρانيσθεῖσα ὑπὸ Α. Σ. Βυζαντίου.

Συνίσταται ἐκ 81 σελ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

Παίδευσις καὶ ἀνατροφή.

Ἑρ.—Τί ἐννοεῖς διὰ τῶν λέξεων τούτων—Παί-
δευσις καὶ ἀνατροφή;

Ἀπ.—Ἡ ἀνατροφή καὶ ἡ παίδευσις εἶναι δύο
σύγχρονοι ἐργασίαι, δι' ὧν μεταδίδονται εἰς τὰ
παιδιά ἀμφοτέρων τῶν φύλων αἱ γνώσεις, ἃς
ἀπεταμίσουσιν αἱ προηγηθεῖσαι ἡμῶν γενεαὶ καὶ
ἡ ἡμετέρα, καὶ ἀναπτύσσονται τὰ φυσικὰ χαρί-
σματα τῶν παιδίων τούτων, ὅπως ἐκτελέσωσι
δεόντως τὰ καθήκοντα καὶ τὰ δικαιώματα αὐτῶν.

Ἑρ.—Τίς δίδει εἰς τὰ παιδιά τὴν πρώτην ἀ-
νατροφήν;

Ἀπ.—Σχεδὸν πάντοτε ἡ μήτηρ. Τὰ πρῶτα
μαθήματα τῆς μητρὸς εἶναι τὰ βαθύτερον ἐντυ-
πούμενα εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν νέων. Τὸ μητρι-
κὸν παράδειγμα ἀφυπνίζει τὰς καρδίας τῶν
παιδίων καὶ καθοδηγεῖ αὐτὰ εἰς τὰς γνώσεις
καὶ τὰ στοιχειώδη καθήκοντα τῆς ζωῆς.

Ἑρ.—Τίς ἐξοκολουθεῖ μετέπειτα τὴν ἀνατρο-
φήν τῶν παιδίων;

Ἀπ.—Μετά τινα ἡλικίαν, τὸ ἔργον τοῦτο ἀνα-
λαμβάνει ὁ διδάσκαλος, ἢ ἡ διδασκάλισσα, ἀνα-
λόγως τοῦ φύλου τοῦ παιδιοῦ· διότι οἱ γονεῖς, ἀσχολο-
ούμενοι εἰς τὰς καθημερινὰς ἀνάγκας, δὲν ἔχουσι
καιρὸν πρὸς διδασκαλίαν τῶν τέκνων τῶν πολ-
λάκις δὲ δὲν ἔχουσι καὶ τὰς ἀπαιτουμένας
γνώσεις.

Ἑρ.—Τίνας ἐγγυήσεις παρέχει εἰς τὰς οἰκο-
γενεῖας εἰς ξένους, ὅπως ἀναθέσωσιν αὐτῷ τὴν
ἀνατροφήν τῶν τέκνων τῶν;

Ἀπ.—Ὁ διδάσκαλος πρέπει νὰ παρέχῃ ἐγγυή-
σεις ἱκανότητος καὶ τιμιότητος, ἃς ἐπιβεβαιῶσιν
τὸ δίπλωμα αὐτοῦ, δι' οὗ πιστοποιεῖται ὅτι, ἐξε-
τασθεὶς ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ὑπαλλήλων, ἐκρίθη
ἄξιος πρὸς διδασκαλίαν. Ἐκτὸς δὲ τούτου, ἐπι-
τηρεῖται διδάσκων καὶ ὑπὸ ἐφορευτικῶν ἐπι-
τροπῶν.

Ἑρ.—Πάντες οἱ πολῖται εἶναι ὑπόχρεοι νὰ
ἀποκτώσιν ἐντελῆ παίδευσιν;

Ἀπ.—Ὁ βαθμὸς τῆς παιδείσεως εἶναι ἀνάλο-
γος πρὸς τὰ μέσα τοῦ πολίτου καὶ τὸ ἐπάγ-
μα.

ΤΟΜΟΣ Α' — 1876.

γελμα, ὅπερ μέλλει νὰ ἐξασκήσῃ πρὸς πορισμὸν
βίου. Ὁ μὴ ἀποκτῶν ὅμως τὰς ἀπαραιτήτως
ἀναγκαῖας γνώσεις, οὗτος ὀλίγον διαφέρει τοῦ
κτῆνους.

Ἑρ.—Ποῖαι εἶναι αἱ ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖαι
γνώσεις;

Ἀπ.—α') Ἡ καθαρὰ καὶ εὐκόλος ἀνάγνωσις, ἡ
εὐανάγνωστος καὶ ταχεῖς γραφή, καὶ ἡ εὐκολία
τοῦ ἐκφράζεσθαι προφορικῶς καὶ ἐγγράφως.

β') Αἱ τέσσαρες πράξεις τῆς ἀριθμητικῆς.

γ') Ἡ ἱερὰ ἱστορία καὶ ἡ ἑλληνικὴ ἱστορία

δ') Ἡ γεωγραφία τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ἄλ-
λων χωρῶν.

Ἑρ.—Ποῖας ἄλλας γνώσεις νομίζεις ἀναγκαῖας,
κατὰ δεύτερον λόγον;

Ἀπ.—Καλὸν εἶναι νὰ ἐννοῇ ὁπωσούν ὁ πολί-
της μίαν ξένην γλῶσσαν καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς
διοικητικῆς νομοθεσίας καὶ τοῦ ἐμπορικοῦ δι-
καίου, καὶ νὰ μάθῃ γενικὰς τινὰς ἰδέας περὶ τε-
χνῶν καὶ χημείας. Ὀφελίμος εἶναι καὶ γνώσις τις
τῆς μουσικῆς καὶ αἱ σωματικαὶ ἀσκήσεις, δι' ὧν
ἐνδυναμοῦται καὶ τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα, οἷον
ὁ δρόμος, τὸ κολύμβημα, ἡ εὐθυβολία κτλ.

Ἑρ.—Εἰς ἄνθρωπον ὅστις θὰ ζήσῃ ἐργαζόμενος
διὰ τῶν χειρῶν, τί χρησιμεύει ἡ γνώσις τῆς
ἱστορίας;

Ἀπ.—Ἡ ἱστορία εἶναι τὸ διδακτικώτατον τῶν
μαθημάτων καὶ ὁ καθημερινὸς ὁδηγὸς τῶν ἀν-
θρώπων. Μᾶς διδάσκει τὰ λάθη καὶ τὰ παρα-
πτώματα, ὅσα κατέστρεψαν τοὺς πατέρας μας,
καὶ τὰς ἀρετὰς, δι' ὧν ἐδοξάσθησαν. Μᾶς δι-
δάσκει πῶς ὑπεδουλώθησαν ὑπὸ ξένων κατα-
κτητῶν, ὅσας διηρέθησαν πρὸς ἀλλήλους, καὶ
πῶς, ὅσας ὁμονόησαν, κατέστρεψαν ἐχθροὺς
ἀνικητούς. Οἱ Ἕλληνες οἱ γνωρίζοντες τί ἦτον
ἡ Ἑλλὰς καὶ διὰ ποίων θαυμάτων ἀνδρίας καὶ
αὐταπαρνήσεως ἀνεστήθη ἐκ νεκρῶν τὸ ἑλληνι-
κὸν βασίλειον, αἰσθάνονται θερμότερον τὸν ἔρω-
τα πρὸς τὴν Πατρίδα.

Ἡ παλαιὰ συνέλευσις.

Ὁ μετὰ τούτης εὐφυΐας τὴν παρακμάζουσαν
ἀθηναϊκὴν κοινωνίαν στηλιτεύσας Ἀριστοφά-
νης εἶπε:

καὶ πρὸς τοῦτοιςιν ἔφακεν
Ἑρέτην γρῆναι πρῶτα γενέσθαι, πρὶν πηδάλιος ἐπιχειρεῖν,
ἵνα ἐντεῦθεν προφρατεῖται καὶ τοὺς ἀνέμους διαβρῇται,
ἵνα κυδερῶν αὐτὸν ἑαυτῷ.

Ἐν τῇ σημερινῇ κοινωνίᾳ ἡμῶν οὐδεὶς ἐνθυμεῖται τὸ σοφὸν τοῦτο λόγιον, καὶ οἱ ἐρέσσουσιν μὴ εἰδότες, πηδαλιούχοι καὶ κυβερνήται αὐτοσχεδιάζονται· τοιούτων τοὺς οἶκας κρατούντων, οὐδὲ γαληνιώσης τῆς θαλάσσης, τοῦ πληρώματος παύουσιν οἱ κίνδυνοι. Τί δ' ἂν χειμῶν καταρράγῃ;

*ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ν. ΛΕΒΙΔΗΣ.

ΠΩΣ ΤΡΕΦΟΜΕΘΑ

Συνέχεια· (ὁ 1. σελ. 81.)

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΒΔΟΜΗ

Ὁ στόμαχος.

Ἐνθυμεῖσαι, βέβαια, τί εἶνε οἰσοφάγος.

Προχθές σοῦ τὸ εἶπα, καὶ δὲν πιστεύω νὰ τὸ ἐλθισμόνησες τόσο γρήγορα.

Οἰσοφάγος εἶνε ὁ σωλὴν, διὰ τοῦ οὐοῦ συγκοινωνεῖ ὁ φάρυγξ μὲ τὸν στόμαχον.

Ὅταν λοιπὸν τὸ φαγητὸν εἰσέλθῃ εἰς τὸν οἰσοφάγον, μεταβαίνει εἰς τὸν στόμαχον κατὰ πολὺ περίεργον τρόπον. Τριγύρω τοῦ σωλῆνος αὐτοῦ εἶνε τοποθετημένοι πολλοὶ ἐλαστικοὶ κρίκοι ἢ δακτυλίδια, τὰ ὁποῖα ἀφ' ἐνὸς μὲν σφίγγονται ὀπισθεν τοῦ φαγητοῦ καὶ τὸ ὠθοῦσι τοιοῦτοτρόπως πρὸς τὰ ἐμπρός, ἀφ' ἐτέρου δὲ διαστέλλονται ἐνώπιόν του καὶ τοῦ ἀνοίγουν δρόμον. Οὕτω δὲ τὸ μεταφέρουσι βαθμυδὸν εἰς τὸν στόμαχον, καὶ ἐκεῖ σφίγγεται ὁ τελευταῖος κρίκος, καὶ τὸ φαγητὸν πίπτει ἐντὸς τοῦ στομάχου.

Εἶδες ποτὲ σκώληκα νὰ περιπατῇ; Θὰ παρητήρησες θεβαίνα πῶς φουσκώνει ἀλληλοδιαδόχως ἡ ἐπιφάνεια τοῦ σώματός του ἐκ τῶν ὀπίσω πρὸς τὰ ἐμπρός, ὡς ἂν ἐκυλίετο κανὲν πρᾶγμα ἐντὸς τοῦ, ἀπὸ τὴν οὐρὰν πρὸς τὴν κεφαλὴν τὴν αὐτὴν ἀπαράλλακτα κίνησιν ἤθελες παρατηρήσει καὶ εἰς τὸν οἰσοφάγον, ἂν ἦτο δυνατόν νὰ τὸν ἐβλεπες ἐνῶ ἐργάζεται. Διὰ τοῦτο δὲ ἡ κίνησις αὐτὴ ὠνομάσθη κίνησις σκωληκώδης, διότι ὁμοιάζει μὲ τὴν κίνησιν τῶν περιπατούντων σκωληκῶν.

Ἐδῶ πρέπει τώρα νὰ προσέξῃς εἰς κᾶτι τι πολὺ περίεργον, ὡς πρὸς τὴν κίνησιν περὶ τῆς οὐοῦς ὁμιλοῦμεν.

Ἡ κίνησις αὐτὴ δὲν ὁμοιάζει διόλου τὴν κίνησιν τῆς χειρὸς σου, ὅταν λαμβάνῃ τὸν ἄρτον, οὔτε τῆς σιαγόνος σου, ὅταν τὸν μασηῇ, οὔτε τῆς γλώσσης καὶ τοῦ φάρυγγος, ὅταν καταπίνῃς. Ὅλαι αὗται αἱ κινήσεις ἐξαρτῶνται ἀπὸ σέ' ἂν θέλῃς τὰς κάμνεις, ἂν θέλῃς δὲν τὰς κάμνεις, διότι ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὄργανα σὲ γνωρίζουν, τὰ γνωρίζεις, καὶ σὲ ἀναγνωρίζουν οὕτως εἰπεῖν καὶ σὲ ὑπακούουν. Ἐδῶ ὅμως ἐμβαίνομεν εἰς ἄλλον κόσμον, κόσμον ἄγνωστον, ὅστις οὔτε σὲ γνωρίζει, οὔτε σὲ ὑπακούει. Τὰ μικρὰ ἐκεῖνα δακτυλίδια τοῦ οἰσοφάγου σου κινεῖνται, βλέπεις, μόνον τῶν, εἴτε θέλεις εἴτε

δὲν θέλεις, καὶ ἂν σοῦ ἔλθῃ ἔξαφνα ὄρεξις νὰ τοὺς φωνάξῃς: «σταθῆτε,» ὅχι μόνον δὲν θὰ σ' ἀκούσουν, ἀλλ' οὔτε θὰ προσέξουν κἂν εἰς τὴν διαταγὴν σου. Τὸ σῶμά σου, καθὼς παρατηρεῖς, εἶνε ἐν μικρὸν βασιλείῳ, τοῦ οὐοῦ εἶσαι μὲν βασίλισσα, ἀλλὰ δὲν ὀρίζεις παρὰ μόνον τὰ σύνορα. Αἱ χεῖρες, οἱ πόδες, τὰ χεῖλη, τὰ βλέφαρα, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ἐξωτερικὰ μέρη εἶνε ταπεινοὶ σου ὑπῆκοοι, καὶ ὅ,τι σὺ διατάξῃς τὸ ἐκτελοῦν εἰς τὴν στιγμὴν χωρὶς ἀντιλογίαν· τὸ ἐσωτερικὸν ὅμως τοῦ βασιλείου σου οὐδὲ κἂν σὲ γνωρίζει. Εἶνε μικρὰ τις δημοκρατία, ἥτις αὐτοδιοικεῖται, — καθὼς λέγουν αἱ ἐφημερίδες τὰς οὐοῦς λαμβάνει ὁ πατὴρ σου, — καὶ οὔτε ἀκούει οὔτε δέχεται διαταγὰς σου.

Ἡ δημοκρατία αὐτὴ εἶνε τὸ μαγειρεῖον, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ σώματος. Ἐκεῖ κατασκευάζεται τὸ αἷμα καθ' ὅλους τοὺς κανόνας τῆς μαγειρικῆς, πρὸς χρῆσιν σου μὲν ἐννοεῖται, χωρὶς ὅμως νὰ ἐρωτηθῇς, μήτε νὰ τὸ γνωρίζῃς. Ὅμοιάζει κατὰ τοῦτο οἰκοδόμοισιν, εἰς τὴν οὐοῦσαν οἱ ὑπηρετὰς τῆς ἐκλείσαν τὴν θύραν τοῦ μαγειρείου, διὰ νὰ ἐργάζωνται ἐντὸς αὐτοῦ ἐλεύθεροι καὶ κατὰ τὰς ὀρέξεις τῶν. Ταπεινωτικὸν εἶνε τοῦτο βέβαιον· πλὴν τί νὰ γείνη. Πάρε το ἀπόφασιν, καὶ κυβέρνα τοὐλάχιστον φρονίμως ὅσους ὑπηκόους ἔχεις εἰς τὰς διαταγὰς σου.

Ὁ στόμαχος εἶνε ὁ ἀρχιμάγειρος, τοῦτέστιν ὁ πρόεδρος τῆς μικρᾶς αὐτῆς ἐσωτερικῆς σου δημοκρατίας. Αὐτὸς ἐπιτηρεῖ τὰς καμίνους, φέρει ἐπὶ τῶν ὤμων του ὅλον τὸ βάρος τῆς διοικήσεως, καὶ ἀγρυπνεῖ περὶ τῆς κοινῆς εὐημερίας.

Σοῦ εἶπα: «ἐπιτηρεῖ τὰς καμίνους,» καὶ ἐνόμισες ἴσως ὅτι ἡ φράσις αὐτὴ εἶνε ἀπλὴ παραβολή. Διόλου· ὁ στόμαχος μαγειρεύει ἀληθινὰ· ψήνει, βράζει, καθὼς ψήνει καὶ βράζει ἡ μαγειρίσσα τῆς οἰκίας σας. Ποῦ εὐρίσκει ὅμως τὸ πῦρ; ποῖος τοῦ τὸ δίδει; Ἐδῶ θεβαίως δυσκολεύεσαι νὰ μοῦ ἀπαντήσῃς, διότι ἐλθισμόνησες ἴσως τὸν περίφημον ἐκεῖνον ἐπιστάτην, περὶ τοῦ οὐοῦ ὁμιλήσαμεν εἰς τὰς ἀρχάς, καὶ ὅστις μοιράζει εἰς τοὺς ἐργάτας ὅ,τι χρειάζονται.

— Πολὺ καλὰ! Θὰ μοῦ παρατηρήσῃς· ἀλλ' ἔχει ξύλα τὸ αἷμα διὰ νὰ δώσῃ εἰς τὸν κύριον ἀρχιμάγειρον;

Ξύλα; Ἐχει κᾶτι τι πολὺ καλλίτερον παρὰ ξύλα· ἔχει θερμότητα ἐτοιμὴν ἐντὸς του καὶ αὐτὴν δίδει εἰς τὸν στόμαχον. Ὅταν ὁ στόμαχος ἔχῃ ἐργασίαν, προσκαλεῖ τὸ αἷμα, τὸ οὐοῦ προστρέχει ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τοῦ σώματος, καὶ τὸν θερμαίνει τόσο καλὰ, ὥστε βράζει ἀληθῶς καὶ μαγειρεύει τὰ ἐντὸς αὐτοῦ εὐρίσκειν. Διὰ τοῦτο αἰσθανόμεθα ἐνίοτε μικρὰν τινα ἀνατριχίαν εἰς τὰ νῶτά μας, ὅταν φορτώνωμεν πολὺ τὸν στόμαχόν μας. Ὁ

ἀρχιμάγειρος φωνάζει τότε μεγαλοφώνως ζητῶν βοήθειαν καὶ θερμότητα· τὸ δὲ αἷμα ἀναγκάζεται νὰ παραιτήσῃ πᾶσαν ἄλλην του ἐργασίαν, νὰ ἀφαιρέσῃ τὴν θερμότητά του ἀπὸ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ σώματος καὶ νὰ τὴν φέρῃ εἰς τὸ μαγειρεῖον τοῦ στομάχου.

Διὰ τοῦτο ἐπίσης εἶνε ἐπικίνδυνον νὰ λουώμεθα μετὰ τὸ φαγητὸν, ἐνῶ ὁ στόμαχος μας ἐργάζεται. Τὸ ψυχρὸς διώκει τότε τὴν θερμότητα ἀπὸ τὴν χύτραν τοῦ στομάχου μας, καὶ τόση πολλάκις γίνεται ἀναστάσις εἰς τὸ σῶμά μας ὡς ἐκ τούτου, ὥστε δύναται τις καὶ νὰ ἀποθάνῃ ἐνεκα τοιαύτης ἀπερισκεψίας.

Μὴ μ' ἐρωτήσῃς σήμερον πόθεν προέρχεται ἡ θερμότης αὐτὴ τοῦ αἵματος· θὰ τὸ μάθῃς ἀργότερα. Σήμερον ἀρκεῖ νὰ γνωρίζῃς, ὅτι ὁ μάγειρός μας ἔχει ὅσον πῦρ χρειάζεται, καὶ δύναται νὰ μαγειρεύσῃ. Ἡξέυρεις δὲ ὅτι προκειται νὰ βράσῃ τὸν χυλὸν ἐκεῖνον, ὅστις προητοιμάσθη ἐντὸς τοῦ στομάχου, καὶ πρέπει τώρα νὰ ψηθῇ καὶ νὰ δέσῃ, οὕτως εἰπεῖν, καθὼς λέγει ἡ μήτηρ σου, ὅταν κατασκευάζῃ γλυκόν.

Τί δὲ κάμνει τώρα ὁ στόμαχος; Ἀκριβῶς ὅ,τι κάμνει ὁ μάγειρος, ὅστις ἔχει νὰ βράσῃ χυλόν. Ὅπως ἐκεῖνος περιστρέφει τὸν χυλὸν ἐντὸς τῆς χύτρας, καὶ σείει πολλάκις καὶ τὴν χύτραν, διὰ νὰ ἀναμιχθῇ καλλίτερον ἡ ζύμη, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ στόμαχος, ἐνὸς διαρκεῖ τὸ ψήσιμον, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ χυλοῦ του, συστέλλεται καὶ ἐκτείνεται ἀλληλοδιαδόχως, καθὼς τὰ δακτυλίδια ἐκεῖνα τοῦ οἰσοφάγου, καὶ τὴν πιέζει παντοιοτρόπως, καὶ τὴν ζυμώνει καὶ τὴν ἀναμινύει.

Ὅπως δὲ ὁ μάγειρος χύνει καὶ ὀλίγον νερὸν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ στόμαχος προσθέτει ἀδιακόπως εἰς τὸν χυλόν του ὑγρόν τι, τὸ οὐοῦ περιέχει ἐπίσης πολὺ ὕδωρ, καὶ ἐξέρχεται ἀπὸ πολλὰς μικρὰς τρύπας, εὐρίσκειν ἐντὸς τῶν λεπτῶν αὐτοῦ τοιχωμάτων.

Καθὼς ἐπίσης ὁ μάγειρος ρίπτει ἄλας εἰς τὴν χύτραν του, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ στόμαχος προσθέτει τὸ ἄλας του. Τὸ ὑγρὸν περὶ τοῦ οὐοῦ ἐλέγμεν δὲν περιέχει μὲν ἄλας, ὅπως τὸ βλέπομεν εἰς τὴν τράπεζαν, ἔχει ὅμως τὸ δραστηριώτερον αὐτοῦ συστατικόν, ἐκεῖνο δηλαδὴ τὸ οὐοῦ δύναται νὰ ἀναλύσῃ εἰς ὁμοίομορφον χυλὸν ὅ,τι ἐφάγομεν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἄλας εἶνε τόσο ἀναγκαῖον εἰς τὴν ἐργασίαν τοῦ στομάχου μας, διὰ τοῦτο μᾶς φαίνονται τόσο ἀνοστα τὰ ἀνάλατα φαγητά, καὶ διὰ τοῦτο ἡ γεῦσις, ὁ πιστότατος ἐκεῖνος θυρωρὸς, τὸν οὐοῦ ἐγνωρίσαμεν, ὑποδέχεται λίαν δυσχερῶς τοὺς ἀνόστους καὶ ἀναλάτους ξένους, οἵτινες ζητοῦσι νὰ εἰσέλθωσιν ἐντὸς μας, καθὼς ὑποδεχόμεθα ὅλοι μὲ μορφασμοὺς δυσχα-

ρεσκείας τοὺς ἀνόητους καὶ ὀχληροὺς, οἵτινες ἐρχονται νὰ μᾶς κάμουν ἐπίσκεψιν.

Διὰ τοῦτο οἱ ἄνθρωποι, καὶ κατ' αὐτοὺς τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους, χωρὶς νὰ γνωρίζωσι τὸ διατί, ἔρριπτον πάντοτε ἄλας εἰς τὰ φαγητά των· διὰ τοῦτο δὲ καὶ αὐτὰ τὰ ζῶα, χωρὶς ἐπίσης νὰ ἡξέυρωσι τὸν λόγον, ἀγαποῦν τὸ ἄλας εἰς τὴν τροφήν των, καθὼς δύνασαι νὰ μάθῃς, ἂν ἐρωτήσῃς τοὺς ἐξ ἐπαγγέλματος κτηνοτρόφους.

Δὲν ὑπάρχει ὅμως μόνον ἄλας εἰς τὸ ὑγρὸν ἐκεῖνο, τὸ οὐοῦ ἐκρέει ἀπὸ τὸν στόμαχον καὶ προστίθεται εἰς τὸν χυλὸν τοῦ φαγητοῦ. Οἱ ἐπιστήμονες ἀνεκάλυψαν ἐντὸς αὐτοῦ καὶ μίαν ἄλλην οὐσίαν, πολὺ δραστήριον ἐπίσης, ἡ ὁποία περιέχεται καὶ εἰς τὸ γάλα. Δι' αὐτὸ δὲ τὸ τυρίον, τὸ οὐοῦ περιέχει καὶ αὐτὴν τὴν οὐσίαν καὶ ἄλας ἐπίσης, εἶνε προσφορώτατον εἰς τὸ τέλος τοῦ γεύματος, διότι δίδει ἐπικουρίαν εἰς τὸ μαγειρεῖον τοῦ στομάχου. Τούτου ἐνεκα λέγομεν συνήθως, ὅτι τὸ τυρίον εὐκολύνει τὴν χώνευσιν.

Τὴν χώνευσιν εἶπον, καὶ ἀπὸ τὴν λέξιν αὐτὴν ἔπρεπεν ἴσως ν' ἀρχίσω τὴν σημερινὴν μου ἐπιστολήν, διότι τοιοῦτοτρόπως ὀνομάζεται ὅλη αὐτὴ ἡ μαγειρικὴ, περὶ τῆς οὐοῦς ἐλέγμεν μέχρι τοῦδε, καὶ ἡ ὁποία εἰς τοιοῦτον βαθμὸν μεταβάλλει ὅ,τι στέλλομεν εἰς τὸν στόμαχόν μας, ὥστε ἀδύνατον εἶνε πλέον νὰ ἀναγνωρίσῃς ἐντὸς τοῦ χυλοῦ τῆς χύτρας τοῦ στομάχου σου, τὰ ὠραία ζυμαρικά καὶ γλυκύσματα τὰ ὁποῖα ἔφαγες, καθὼς ἡ μήτηρ σου δὲν ἀναγνωρίζει θεβαίνα ἐντὸς τῆς χύτρας τὰ ὠραία κυδῶνια, τὰ ὁποῖα ἔκοψε διὰ νὰ κάμῃ γλυκόν, ἀφοῦ βράσῃ καλὰ δύο τρεῖς ὥρας.

Ὁ στόμαχος, καθὼς βλέπεις, ἐργάζεται πολὺ καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ χρονικὸν διάστημα τῆς χώνευσως, καὶ καθῆκον ἔχομεν, ὅχι μόνον νὰ μὴ ταράττωμεν τὴν ἐργασίαν του, ἀφοῦ ἀποφάγωμεν, ἀλλὰ καὶ ἐνῶ τρώγομεν νὰ μὴ τὸν παραφορτώνωμεν μὲ ὑπερβολικὴν ἐργασίαν. Διότι, μολονότι εἶνε ἀρχιμάγειρος καὶ πρόεδρος τῆς ἐσωτερικῆς μας δημοκρατίας, δὲν εἶνε πολὺ σωματώδης οὔτε παρὰ πολὺ δυνατὸς, καὶ πρέπει νὰ τὸν περιποιώμεθα, ἀφοῦ μάλιστα ἐργάζεται ὁ ταλαίπωρος τόσο εὐσυνειδήτως, καὶ ἀπ' αὐτὸν ἐξαρτᾶται ὅλη τοῦ σώματός μας ἡ ζωὴ.

Φαντάσου μάλιστα, ὅτι, καθὼς πολλοὶ ἰσχυρίζονται, ἀλλάσσει τὸ ἐσωτερικόν του δέρμα εἰς πᾶσαν χώνευσιν, καὶ θυσιάζει οὕτω εἰς τὸ καθῆκόν του τὴν ἰδίαν του περιουσίαν, μὲ ἀταπάρνησιν, τὴν ὁποίαν πολλοὶ θεβαίως ἀρχιμάγειροι καὶ πρόεδροι δημοκρατιῶν ἠδύνατο νὰ μιμηθῶσι. Τοῦτο, μικρὰ μοῦ κυρία, δὲν πρέπει νὰ τὸ λησμονῇς, καὶ καθῆκον ἔχεις νὰ συλλογίζεσαι, ὅτι τόσο ἀφιλοκερδὴς ὑπάλληλος ἔχει κᾶπως δικαίωμα νὰ ἀπαιτῇ περιποίησιν.

Ἐκτὸς δὲ τῆς δικαιοσύνης, ἥτις ἀπαιτεῖ νὰ περιποιώμεθα τὸν στόμαχόν μας, πρέπει νὰ τὸ κάμνωμεν καὶ λόγῳ φρονήσεως, καθότι ἄλλως διατρέχει σπουδαῖον κίνδυνον ἡ ὑγεία καὶ ἡ ζωὴ μας. Ἄν κουρασθῶσιν οἱ πόδες σου, δύνασαι νὰ μείνης εἰς τὴν κλίνην· ἂν πονῇ ἡ χεὶρ σου, δύνασαι νὰ τὴν ἀφήσῃς νὰ ἀναπαυθῇ. Ἀλλ' ὁ στόμαχός σου ὁ ταλαίπωρος ὁμοιάζει τοὺς πτωχοὺς ἐκείνους ἐργατικούς ἀνθρώπους, οἵτινες τρέφουσιν ὀλόκληρον οἰκογένειαν. Ἐργάζεται διὰ τοὺς ἄλλους μᾶλλον παρὰ διὰ τὸν ἑαυτὸν του, καὶ οὔτε νὰ ἀναπαυθῇ ἔχει δικαίωμα, οὔτε νὰ ἀσθενήσῃ· ἂν δὲ τυχὸν ἀδιαθετήσῃ, ἡ ἀδιαθεσία του εἶνε συνήθως μακροχρόνιος, καὶ τὸ σῶμά μας μένει χωρὶς τακτικὴν τροφήν.

Τὰ μικρὰ παιδιὰ δὲν τὸ γνωρίζουσιν οὔτε τὸ φαντάζονται, καὶ δι' αὐτὸ ἀδιαφοροῦσι καὶ φορτώνουσι συνήθως τὸν στόμαχόν των. Σὺ ὅμως εἶσαι ἀρκετὰ μεγάλη, καὶ ἔμαθες ἤδη τὸ πρέπον· ἐπομένως ἐλπίζω ὅτι, καὶ ἂν τὸ ἔκαμνες, δὲν θὰ τὸ κάμης πλέον.

Ἐπεται συνέχεια.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

ΒENIAMIN ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΣ

Συνήθεια καὶ τίλος· 181 σελ. 81.

Ἀφοῦ ἐπροίκισε τὴν παρ' αὐτοῦ πατροθετηθεῖσαν πόλιν διὰ τῆς μόνης τότε ὑπαρχούσης βιβλιοθήκης, ὁ Φραγκλῖνος, δέκα ἔτη μετὰ ταῦτα, συνέλαβεν ἄλλην τινὰ ιδέαν. Ἐν Φιλαδελφείᾳ δὲν ὑπῆρχε γυμνάσιον, καὶ ἐστοχάσθη νὰ συστήσῃ τοιοῦτον, ἢ, μᾶλλον εἰπεῖν, πανεπιστήμιον. Καὶ τότε ἐπίσης, ἐκρύφθη ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν μυστηριωδῶν φίλων του, οἵτινες δὲν ἐφαίνοντο μὲν ποτὲ, πράγματι ὅμως ὑπῆρχαν, διότι εἶχεν εἰς ὅλας τὰς Γιούντας θιασώτας ἐγκολπυμένους τὰς ιδέας του, καὶ εὔρεν εἰς ὅλας ὑποστηρικτὰς τοῦ περὶ συστάσεως γυμνασίου σχεδίου. Ἡ γνώμη του ἦτον νὰ μὴ διδάσκωνται εἰς τὸ γυμνάσιον τοῦτο λατινικὰ, καὶ ἰδοὺ πῶς ἡτιολόγησε τὴν τοιαύτην γνώμην του·

«Ἄλλοτε, ἔλεγεν, εἶχεν ἕκαστος τὴν κόμην του ὡς ἤθελεν, καὶ ἔθετεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του τὸν πῖλόν του. Σήμερον ἔχομεν φενάκας τόσο ὠραίας, ὥστε δὲν τολμῶμεν νὰ σκεπάσωμεν τὰς κεφαλὰς μας, καὶ κρατοῦμεν τοὺς πῖλους εἰς τὴν μασχάλην. Ἰδοὺ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν λατινικῶν ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει· ὁ πῖλος ἐν τῇ μασχάλῃ.»

Πιστεύω ὅτι εἶχεν ἄδικον, καὶ μάλιστα ὅτι θὰ εἶχεν ἔτι μᾶλλον ἄδικον ἂν εὕρισκετο ἐν Γαλλίᾳ, ἐν χώρῃ δηλαδὴ λατινικῆς φυλῆς, ἐλκούσης ἐκ Ῥώμης τὰς ἀρχὰς τῆς γλώσσης της καὶ τὰς πρώτας βάσεις τοῦ πολιτισμοῦ της.

Ὅπως ἂν ἔχη τὸ περὶ τούτου, αὐτὸς μὲν

δὲν ἐπέτυχεν εἰς τὴν τοιαύτην γνώμην του, τὸ δὲ γυμνάσιόν του ἐπέτυχε, μεγάλως ἐπέτυχε, μετὰ τῶν λατινικῶν ὁμοῦ, καὶ κατέστη, ἐν ἔτει 1769, τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Φιλαδελφείας. Καὶ οὕτω δυνάμεθα νὰ ἐγγράψωμεν εἰς πίστωσιν τοῦ Φραγκλῖνου τὴν Βιβλιοθήκην καὶ τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Φιλαδελφείας.

Ἡ εὐτυχία δὲν ἔρχεται ποτὲ μία μόνη· καὶ, ὅταν κάμωμεν μίαν καλὴν πράξιν, μία ἄλλη καλὴ πράξις ἔρχεται κατόπιν.

Μίαν τῶν ἡμερῶν, εἰς τῶν φίλων του, ὁ δόκτωρ Βῶνδ, ὑπῆγεν εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· «Δὲν εἶναι νοσοκομεῖον ἐν Φιλαδελφείᾳ· ἐσκέφθην νὰ συστήσω, καὶ ὠμίλησα μετὰ τινων περὶ τούτου. Μὲ ἠρώτησαν· «Ὁ Φραγκλῖνος ἀνεμίχθη; Ὁμίλησας μετὰ τοῦ Φραγκλῖνου;» Ἀπεκρίθην· «Ὁχι, δὲν εἶναι ἔργον του.» Ὅλοι ὅμως ἐπιμένουν καὶ λέγουν· «Πρέπει νὰ ὑπογράψῃ ὁ Φραγκλῖνος· ἂν ὑπογράψῃ ὁ Φραγκλῖνος, θὰ ὑπογράψωμεν καὶ ἡμεῖς.»

Ὁ Φραγκλῖνος ἀνεκομβώθη εὐθὺς ὑπὲρ τοῦ νοσοκομείου, καὶ χρήματα συνήχθησαν, ἀλλ' ὅχι καὶ ὅσα ἐχρειάζοντο· ὁ δὲ Φραγκλῖνος ἐσκέφθη ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐπιψηφισθῇ ποσὸν ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως τῆς Πενσυλβανίας (τῆς Βουλῆς τοῦ καιροῦ ἐκείνου). Τὰ Μέλη τῆς Συνελεύσεως, ὄντα τὰ πλείστα ἐκ χωρικῶν, ἀντέτειναν, ὅτε ἔγεινεν ἡ πρότασις, ὅτι τὸ νοσοκομεῖον θὰ ἐχρησίμευεν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως, καὶ ὅχι εἰς τοὺς τῆς ἐπαρχίας.

Ὁ Φραγκλῖνος ἐπεσκέφθη ἕνα ἕνα τοὺς βουλευτὰς καὶ τοὺς εἶπεν· «Ἄς συμβιβασθῶμεν· ἐπιψηφίσατε 50,000 φράγκων ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ δώσωσι καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Φιλαδελφείας ἄλλας 50,000 φράγκων.»

Συνήνεσαν τότε τὰ Μέλη τῆς Συνελεύσεως, εἰπόντα καθ' ἑαυτά· «Δὲν θὰ εὕρεθον 50,000 φράγκων ἐν τῇ πόλει τῆς Φιλαδελφείας· ἄς ἐπιψηφίσωμεν ὅσα μᾶς ζητεῖ. Θὰ ἔχωμεν τὸν ἔπαινον τῆς καλῆς πράξεως, καὶ δὲν θὰ ἐξοδεύσωμεν λεπτόν. Ἡ ψῆφός μας καὶ τὸ τίποτε θὰ ᾔῃναι ἐν καὶ τὸ αὐτό.»

Ἀλλ' ὁ λογαριασμός ἐγένετο χωρὶς τὸν ξενοδόχον, τὸν Φραγκλῖνον δηλαδὴ! Ὁ Φραγκλῖνος ἔτρεξε πρὸς τοὺς προκρίτους τῆς πόλεως, καὶ, ἐπειδὴ ὁ ἀμερικανὸς εἶναι ἄνθρωπος ἐννοῶν ὡς ἕκαστος, καὶ πλέον ἢ ἕκαστος, τὰς ἐπωφελεῖς ὑποθέσεις, τοὺς ἔπεισε καὶ ἐνόησαν εὐκόλως ποῖον συμφέρον εἶχαν νὰ ὑπογράψουν, διότι, δίδων καθεὶς, π. χ., 200 φράγκα, ἦτον ὡς ἂν ἔδιδε 400. Κατῶρθωσε λοιπὸν νὰ εὕρεθον αἱ 50,000 φράγκων, καὶ δι' αὐτῶν, καὶ τῶν 50,000 ἄλλων χιλιάδων, τῶν ἐπιψηφισθεισῶν ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως, καθιδρύθη τὸ καθίδρυμα ἐκεῖνο, ὅπερ εἶναι σήμερον τὸ μέγα νοσοκομεῖον τῆς Φιλαδελφείας.

Βεβαίως, τὸ νὰ ἔχη προικίσει τις τὸν τόπον του, ἐν ἡλικίᾳ τεσσαράκοντα ἐτῶν, διὰ βιβλιοθήκης, πανεπιστημίου καὶ νοσοκομείου, εἶναι πράγμα ὠραῖον, καὶ συναίσθησις ὠραιότερα, ἂν καὶ ἡ λάμπις τοῦ πολιτικοῦ βίου τοῦ Φραγκλῖνου ἐσκότισεν ὀλίγον τὰς καλὰς ταύτας πράξεις· ἀλλὰ δὲν εἶναι αὐτὰ μόνα.

Ἐλεῖπαν πυροσβέσται. Ὁ Φραγκλῖνος ἐπενόησε νὰ συστήσῃ ἐταιρίαν τῆς ὁποίας τὰ Μέλη ἀνελάμβαναν νὰ ἔχουν ὑδρίας δερματίνας καὶ μεγάλας καλὰθους, τὰς μὲν πρὸς μεταφορὰν τοῦ ὕδατος, τὰς δὲ πρὸς ἀπομάκρυνσιν τῶν ἐπίπλων ἐν περιπτώσει πυρκαϊᾶς. Ἡ ἐταιρία αὕτη συνεδρίαζε τακτικῶς, καὶ τὰ μὴ παρευρισκόμενα Μέλη κατεδικάζοντο εἰς πρόστιμα, τῶν ὁποίων τὸ προῖον ἐχρησίμευεν εἰς ἀγορὰν κλιμάκων, ἀρπαγίων καὶ ἀντλιῶν.

Ἰδοὺ πῶς ὠργάνισε τοὺς πυροσβέστας.

Μετερρύθμισεν ἐπίσης, λίαν πλημμελῆ ὄντα, καὶ τὸν διοργανισμόν τῆς νυκτοφυλακῆς.

Ἐν ὀλίγοις, τὰ πάντα ἔπραξεν ἐν Φιλαδελφείᾳ.

Τοσαύτην εἶχε τὴν εὐφύαν, τοιοῦτον τὸ παράστημα καὶ τὴν ἐτοιμολογίαν, ὥστε οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ τῷ ἀντισταθῇ.

Ὅτε τὸν εἶδαν συναθροίζοντα τόσον εὐκόλως χρήματα πρὸς παντοίους σκοποὺς, ἀπευθύνοντο πάντες πρὸς αὐτόν. Ἀνθρωποὶ τις ἐκ τῆς θρησκείας τῶν λεγομένων Μεθοδιστῶν, θέλων νὰ οἰκοδομήσῃ ἐκκλησίαν, ἐζήτησε τὴν σύμπραξίν του. Ὁ Φραγκλῖνος εἶχεν ἤδη ἀνεγείρει ἐκκλησίαν, ἀλλὰ πρὸς χρῆσιν ὅλων τῶν θρησκευμάτων, ἐκκλησίαν ὅπου πάντες ἠδύναντο νὰ κηρύττουν. Ἡ ἐκκλησία αὕτη ἐχρησίμευσε βραδύτερον καὶ εἰς χρῆσιν τοῦ γυμνασίου.

Εἰς τὸν εἰρημένον μεθοδιστὴν εἶπε·

«Θέλεις νὰ λάβῃς χρήματα; — Μάλιστα. —

Ἰδοὺ τὸ μέσον· πήγαινε πρῶτον πρὸς ὅλους ἐκείνους περὶ ὧν εἶσαι βέβαιος, γράψε τὰ ὀνόματα αὐτῶν εἰς κατάλογον, δεῖξε ἔπειτα τὸν κατάλογον αὐτὸν εἰς τοὺς ἀμφιβόλους. Βλέποντες τὰ ὀνόματα τῶν πρώτων, οἱ ἀμφιβόλοι θὰ γράψουν καὶ αὐτοί. Μετὰ ταῦτα, λάβε τὸν κατάλογον αὐτὸν καὶ πήγαινε τελευταῖον εἰς ἐκείνους, περὶ ὧν φρονεῖς ὅτι δὲν ἔχεις τίποτε νὰ ἐλπίσης, καὶ θὰ ἐπιτύχῃς καὶ εἰς μερικοὺς ἐξ αὐτῶν. Μένει πάντοτε καλὴ τις τύχη, τὴν ὁποίαν ὁ ἄνθρωπος δὲν περιμένει.

Ἄλλος τις, κουάκερος τὸ δόγμα, ἐπῆγέ ποτε νὰ εὔρῃ τὸν παγκόσμιον τοῦτον σύμβουλον καὶ τοῦ εἶπε· «Κύριε Φραγκλῖνε, ἔρχομαι νὰ σὰς ζητήσω μίαν συμβουλὴν εἰς μίαν μου μεγάλην ἀμνηχανίαν. Ἐγὼ βαρέλλικα βίρας εἰς τὸ ὑπόγειόν μου· οἱ δὲ γείτονές μου ὀρέγονται, φαίνεται, τὸ ποτὸν τοῦτο, διότι τὰ βαρέλλικα τὰ εὐρίσκω ἀδιακόπως ἀνοιγμένα. Πῶς νὰ κάμω νὰ ἐμποδίσω τοὺς γείτονάς μου ἀπὸ τὴν πράξιν

ταύτην; — Ἀπλούστατον, ἀπεκρίθη ὁ Φραγκλῖνος· βάλε ἔμπροσθεν τῶν βαρέλλικων τῆς βίρας ἐν καλὸν βαρέλλιον Μονεμβασίτου.»

Καὶ τοιαύτην μόνην ἔδωκε τότε τὴν ἀπάντησιν.

Ἰδοὺ λοιπὸν ὁποῖα τὰ ἔργα τοῦ Φραγκλῖνου.

Ἀλλ' ἄς μὴν ἀπατώμεθα· δὲν ἀγαθοεργεῖ οὕτως ἄνθρωπος καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν, ἂν ὁ ἄνθρωπος οὗτος δὲν ἔχη πίστιν εἰλικρινῆ, εὐσέβειαν θαθεῖαν. Ἡ πίστις αὕτη δύναται νὰ ᾔῃναι θρησκεία θετικὴ, δύναται νὰ ᾔῃναι φιλανθρωπία, φιλαδελφία, φιλοσοφία· πάντοτε ὅμως χρειάζεται πεποιθήσις βαθεῖα, διὰ νὰ θυσιάζῃ ὁ ἄνθρωπος τὸν καιρόν του, τὴν ἡσυχίαν του, τὰ χρήματά του εἰς βοήθειαν τῶν ἄλλων.

Καὶ ἦτον ἀληθῶς εὐσεβέστατος ὁ Φραγκλῖνος. Δὲν ἦτον δεισιδαίμων· ἀλλ' ἂν ἐκ τῆς νεότητός του αἱ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ μικρολόγοι θεολογικαὶ ἔριδες τὸν ἐψύχρανεν εἰς πολλὰ πράγματα, εἶχεν ὅμως θερμοτάτην τὴν πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀγάπην· καὶ ἀπέθανεν ἔχων ἐπὶ τῆς κλίνης του τὸν Ἐσταυρωμένον, τὸν ὁποῖον δεικνύων εὐχαρίστως εἰς τοὺς παρισταμένους, ἔλεγεν· «Ἰδοὺ Ἐκεῖνος ὅστις ἐδίδαξε τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἀγαπῶνται!» Μεγίστη ἦτον ἡ πρὸς τὸν Θεὸν πίστις του, καὶ ἀκλόνητος ἡ πεποίθησίς του περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς. Ἀλλ' ὁ εἰδικὸς χαρακτήρ τῆς θεοσεβείας τοῦ Φραγκλῖνου ἦτον ὅτι μετὰ τῆς αὐτῆς πίστεως καὶ πεποιθήσεως ἐλάλει καὶ περὶ τοῦ ὅτι ἐνόμιζεν εὐαρεστοτέρην εἰς τὸν Θεὸν λατρεῖν. Ἀνεγνώριζε καὶ τὴν ὠφέλειαν τῆς προσευχῆς καὶ τὴν ἀνάγκην τῶν θρησκευτικῶν τελετῶν· ἀλλ' ἔλεγεν· «Τοῦτο δὲν εἶναι τὸ οὐσιώδες μέρος τῆς θρησκείας.» Καὶ ἀνέφερε τοὺς λόγους τοῦ Εὐαγγελίου, ὅπου ὁ Χριστὸς λέγει ὅτι δὲν θέλει παρὰδεχθῇ ὡς μαθητὴν τὸν λέγοντα εἰς αὐτὸν Κύριε, Κύριε, ἀλλὰ τὸν ἐκτελοῦντα τὸ θέλημα του.

Κατὰ τὸν Φραγκλῖνον, θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶναι ν' ἀγαπῶμεν τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ φιλανθρωπία λοιπὸν καὶ ἡ φιλαδελφία ἦσαν ἡ θρησκεία του, καὶ ἡ μόνη θρησκεία του. Τοῦτο καὶ ἔγραψεν εἰς μίαν ὠραιότατην πρὸς τὸν Οὐαϊτφείλδ ἐπιστολήν· «Ὅσάκις, λέγει, βοήθω ἕνα τῶν ὁμοίων μου, δὲν πιστεύω ὅτι ὑποχρεῶμαι ἄτομον, ἀλλ' ὅτι ἐξοφλῶ χρέος· διότι, καθ' ὅλον μου τὸν βίον, μὲ ὑπεστήριξε διηνεκῶς ἡ προστασία τοῦ Θεοῦ, καὶ ἄλλως δὲν δύναμαι νὰ δεῖξω εἰς τὸν Θεὸν τὴν εὐγνωμοσύνην μου, εἰμὶ ἀγαπῶν τοὺς ἀνθρώπους. Ἐπειτα, ἐβοηθήθην πολλάκις καὶ παρὰ πολλῶν ἀνθρώπων, πρὸς τοὺς ὁποίους δὲν δύναμαι νὰ φανῶ χρήσιμος· μένει οὕτως εἰς ἐμὲ ἀνεξόφλητον τὸ τῆς εὐεργεσίας χρέος, καὶ τὸ χρέος τοῦτο ὀφείλω νὰ τὸ ἐξοφλήσω εὐεργετῶν ἄλλους.»

Ἡ τοιαύτη ιδέα εἶχε τόσο βαθεῖως εἰς τὴν

διάνοιαν αὐτοῦ ριζωθῇ, ὥστε ἡ ἀλληλογραφία του περιέχει δύο ἐπιστολάς κατὰ διαφόρους καιροὺς γραφείσας, ὅπου εὐρίσκομεν αὐτὴν ὑπὸ μορφὴν ὅλως πρωτότυπον.

Ἀγγλος τις, εὐρισκόμενος αἰχμάλωτος ἐν Γαλλίᾳ ἐπὶ τοῦ πολέμου τῆς Ἀμερικῆς, ἔγραψε πρὸς αὐτὸν ζητῶν τὴν προστασίαν του, καὶ λέγων ὅτι ἐπεθύμει νὰ μεταβῇ εἰς Ἀμερικὴν καὶ ὑπηρετήσῃ τὸ νέον Κράτος ὡς διδάσκαλος ἐν τινὶ σχολείῳ. Ὁ Φραγκλῆνος ἀπεκρίθη γράφων ταῦτα: «Δὲν δύναμαι νὰ σᾶς συμβουλευσῶ νὰ μεταβῆτε εἰς Ἀμερικὴν· δὲν ἔμπορῶ νὰ σᾶς ὑποσχεθῶ τὸ ζητούμενον ἐπαγγελμα. Ἄν ὅμως θέλετε νὰ σύρετε εἰς βάρους μου συναλλαγματίον ἐκ πέντε λιρῶν, δέχομαι νὰ τὸ πληρώσω, καὶ ὅταν εὐρεθῆτε εἰς θέσιν νὰ τὰς ἐπιστρέψετε, θέλετε τὰς δώσει εἰς τίμιόν τινα ἄνθρωπον ἐνδεῆ, εἰς τὸν ὅποιον θέλετε διαβιβάσει τὴν αὐτὴν παραγγελίαν· ὥστε οὕτω νὰ μεταβιβασθῶσιν ἀπὸ ἐνδεοῦς εἰς ἐνδεῆ, ἐωσότου εὐρεθῇ ἀχρεῖός τις, ὅστις νὰ θελήσῃ νὰ σφετερισθῇ τὰ ὀλίγα ταῦτα χρήματα. Κατ' αὐτὸν, νομίζω, τὸν τρόπον, διὰ μικροῦ μέσου δύναται νὰ προσζητηθῇ πολὺ καλὸν, καὶ τὸ καλὸν τοῦτο νὰ κυκλοφορήσῃ· διότι ἡ ἀνθρωπότης εἶναι μία οἰκογένεια, καὶ οἱ ἄνθρωποι ὅλοι ἀδελφοί.»

Ἰδοὺ ὁ σκοπὸς καὶ ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος. Ἄνθρωπος, τὸν ὅποιον ὑπέθεσαν ὡς λίαν φειδωλὸν, ὡς ἀναγνόντες τὸν ἀνθρωπάκον Ρικάρδον, εἶχεν ἀπ' ἐναντίας ὡς μόνον ἐλάττωμα τὴν ἄκραν ἐλευθεριότητα, καὶ μᾶς λέγει ὁ ἴδιος ὅτι, ἂν δὲν εἶχε τὴν ἀγαθὴν του σύζυγον Δεβόραν, οὐδὲν ἀργύριον ἤθελεν εἶναι καλὸς νὰ οἰκονομήσῃ.

Μᾶς διηγεῖται ἀκόμη ὅτι, μίαν τῶν ἡμερῶν, ἤκουε κηρύττοντα τὸν ἱεροκήρυκα Οὐάιτφείλδ. Ὁ περίφημος οὗτος μεθοδιστὴς ἐκήρυττεν ὑπὲρ ὀρφανοτροφείου, ὅπερ ἐσκόπει νὰ ἰδρῶσῃ ἐν Γεωργίᾳ. Ὁλίγον ἠρέσκετο ὁ Φραγκλῆνος εἰς τὸ καθιδρυμα τοῦτο, νομίζων τὸν τόπον ἀκατάλληλον, καὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἦτον δυσμενῶς διατεθειμένος κατὰ τοῦ ῥήτορος. «Εἶχα, λέγει, ἐντὸς τοῦ βαλαντίου μου ὀλίγα νομίσματα χάλκινα, τέσσαρα τάλληρα, καὶ πέντε φλωρία. Ἀρχίζει τότε ὁ φίλος νὰ κηρύττῃ... — Θὰ τοῦ δώσω τὰ χαλκὰ μου, εἶπα κατ' ἐμαυτόν. — Ἐπειτα, σοῦ ἀρχίζει, καὶ ζωγραφίζει τόσον καλῶς τὴν κατάστασιν τῶν ὀρφανῶν ἐκείνων, ὥστε εἶπα: Μπᾶ! θὰ τοῦ δώσω τὰ ἀργυρᾶ. Καί, τέλος πάντων, ἐξακολουθῶν φθάνει εἰς τοιαύτην εἰκόνα, ὥστε, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ὅταν ὁ διαβολάνθρωπος αὐτὸς ἐτελείωσε, καὶ χρυσίον, καὶ ἀργύριον, καὶ χαλκὸς, ὅλα μετέβησαν εἰς τὰς ἐδικὰς του χεῖρας!»

Τοιοῦτος ἦτον ὁ Φραγκλῆνος. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτων, ὑπάρχει ἐν αὐτῷ ἄλλος τις χαρακτήρ, τὸν ὅποιον ἰδίως πρέπει νὰ ἐκτιμήσωμεν, διότι

νομίζω ὅτι ἐμβαίνομεν εἰς τάξιν τινὰ πολιτισμοῦ ὅπου μεγάλη θέσις προετοιμάζεται εἰς ἄνδρας ὡς τὸν Φραγκλῆνον.

Πρὸ ἑκατὸν χρόνων, λόγος ἐγένετο περὶ εὐγενῶν καὶ ἀστῶν· οὐχὶ δὲ καὶ περὶ χωρικῶν καὶ ἐργατῶν. Τὴν σήμερον λαλοῦμεν περὶ χωρικῶν, περὶ ἐργατῶν, καὶ λαλοῦμεν πρὸ πάντων ἐννοοῦντες ὅτι οἱ χωρικοὶ εἶναι ἀστοὶ ὅταν ἡ γῆ ἀνήκῃ εἰς αὐτοὺς, καὶ ὅτι οἱ ἐργάται εἶναι ἄνθρωποι καθὼς ἄλλοι, κεφαλαίουχοι ὅταν ἔχωσι τὴν φρόνησιν νὰ οἰκονομοῦν, τεχνῖται πολυλάκεις, καὶ ὅτι, ἐπομένως, ὅλοι αὐταὶ αἱ διαίσεις ἐργατῶν, ἀστῶν, χωρικῶν, εὐγενῶν, πρέπει νὰ ἐκλείψουν καὶ νὰ μείνῃ μία μόνη· ἀνθρώπου ἡξεύροντος καὶ τι καὶ ἐργαζομένου, καὶ ἀνθρώπου μὴ ἡξεύροντος τίποτε καὶ μὴ ἐργαζομένου.

Ὁ Φραγκλῆνος ὑπῆρξεν ὁ ωραιότερος τύπος τοῦ ἀνθρώπου τοῦ γεγομένου ἐξ ἐαυτοῦ, κατὰ τὴν ἀμερικανικὴν ἐκφρασιν, καὶ ὅταν ἐμεγάλωσεν, ὅταν ἔγεινεν ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς πατρίδος του, ὁ πρέσβυς τῆς Ἀμερικῆς ἐν Γαλλίᾳ, δὲν ἐλησμόνησε ποτὲ ὅτι ἦτον μίαν φορὰν ἐργάτης, καὶ δὲν ἔπαυσε ποτὲ ν' ἀγαπᾷ καὶ νὰ σέβεται τὴν ἐργασίαν.

Ἐγένετο ποτὲ ἐνώπιον αὐτοῦ συζήτησις φιλοσοφική, καὶ ἐζητεῖτο: Τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος; Καθεὶς ἐκ τῶν παρόντων ἐδίδεν ἓνα ὅρισμόν. Εἶπε καὶ ὁ Φραγκλῆνος τὸν ἐδικόν του, ὅστις βεβαίως δὲν ἦτον χειρότερος ἄλλων. «Ὁ ἄνθρωπος, εἶπεν, εἶναι ζῶον ἐργαλείων κατασκευαστικόν.»

Καὶ εἶχε δίκαιον. Δὲν λέγω ὅτι αὐτὸ καὶ μόνον εἶναι τὸ προτέρημα τοῦ ἀνθρώπου. Ἐρευνήσατε ὅμως τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος· τὸ ἀθλιώτερον τῶν πλασμάτων, ἐὰν δὲν εἶχε τὸν νοῦν. Ὁ νοῦς αὐτὸς ἐμβαίνει εἰς ὅλα, καὶ, ἀληθινὰ, νοῦς ὄρεξ καὶ νοῦς ἀκούει. Διὰ τοῦ νοῦ, ὁ ἄνθρωπος δημιουργεῖ ὅλα τὰ θαύματα ὅσα θαυμάζετε ἐν τῷ περιβάλλῳ τούτῳ, ὑπερασπίζει ἑαυτὸν κατὰ τῆς φύσεως, πολεμεῖ τὴν πείναν καὶ τὴν γυμνότητα, καὶ ὑψώνει τὴν κατάστασιν του. Πολὺ καλὰ λοιπὸν δύναται νὰ ὀρισθῇ ὁ ἄνθρωπος, ὡς τὸν ὥρισεν ὁ Φραγκλῆνος· Ζῶον ἐργαλείων κατασκευαστικόν.

Ἄλλην τινὰ φορὰν, ἦσαν ἔριδες ἐν τῇ πόλει τῆς Φιλαδελφείας. Ἡξεύρετε τί εἶναι τὰ κόμματα καὶ αἱ κομματικαὶ φιλοδοξίαι. Δέχονται περιφρονήσεις ἐκ τῶν ἄνω, καὶ τὰς ἀνταποστέλλουν εἰς τὰ κάτω. Ἐφεραν εἰς τὸν Φραγκλῆνον καταγραφὴν ὑπὲρ χοροῦ τινος. «Θὰ ἔχετε, τοῦ εἶπαν, συναναστροφὴν ἐκλεκτὴν· βλέπετε ὅτι ὑπάρχει ὅρος ὅτι οἱ ἐργάται δὲν εἶναι δεκτοί.» — «Καλὰ τοῦλάχιστον, ἀπεκρίθη, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν εἶναι κάτοικος τῆς Φιλαδελφείας.» — «Διὰ τί;» — «Διότι ἠθέλατε τὸν ἀποκλείσει. Δὲν εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἐργάτης τῆς κτίσεως;»

Ἡ εἰρωνεία ἐπέτυχεν, ὁ ὅρος ἐξηλείφθη, καὶ οἱ ἐργάται ἔγειναν δεκτοί.

Εἰς τὴν ιδέαν ταύτην ὁ Φραγκλῆνος ἔμεινε πιστὸς μέχρι τέλους τῆς ζωῆς του. Καὶ καθ' ὅν καιρὸν ἀνεχώρει ἐξ Ἀμερικῆς, ἐρχόμενος εἰς Γαλλίαν ὡς πρέσβυς τῶν Ὁμοσπόνδων Πολιτειῶν, ἔλαβεν ἐπιστολὴν ἐνὸς τῶν ἀνεψιῶν του, σαπωνοποιῦ, ἐκθέτοντος εἰς αὐτὸν τὴν κατάστασιν του. Ἰδοὺ τὶ ἀπεκρίθη: «Χαίρω πολὺ ὅτι εἶσαι σαπωνοποιός· οἱ Φραγκλῆνοι ὑπῆρξαν οἱ πρῶτοι σαπωνοποιοὶ ἐν Ἀμερικῇ, καὶ σώζονται ἡ σφραγὶς καὶ τὰ ἐμβλήματατά μας. Πρόσεχε πρὸ πάντων τὸ σαπώνιόν σου νὰ ᾔνῃ ποιότητος καλῆς, διότι δὲν πρέπει ποτὲ ν' ἀπατᾶται ὁ ἀγοραστής. Στείλε εἰς τὴν σύζυγόν μου ἐν καλὸν κιβώτιον διὰ νὰ τὸ ἔχῃ ὡς δείγμα, καὶ θὰ τὸ πληρώσῃ εὐθύς.»

Καὶ τὰ τοιαῦτα τὰ λέγει ἀπλῶς καὶ φυσικῶς, καὶ ἄνευ οὐδενὸς εἰδους προσποιήσεως. Εὐγένεια διὰ τὸν Φραγκλῆνον εἶναι ἡ ἐργασία, καὶ τὴν εὐγένειάν του ταύτην ποτὲ δὲν τὴν λησμονεῖ.

Διαρκούντος τοῦ πολέμου, καθ' ὃν καιρὸν αὐτὸς μὲν εὐρίσκετο εἰς τὸ ἀπόγειον τῆς δόξης του, ἡ δὲ Ἀμερικὴ—ἄς μὴ τὸ σιωπήσωμεν—εἰς τὸ ἀπόγειον τῶν δυστυχιῶν τῆς λαμβάνει, μίαν τῶν ἡμερῶν, εἰς Παρίσιους, ἐπιστολὴν τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Σάρας, τῆς φιλότατης αὐτοῦ—ὡς τὴν ὠνόμαζε—Σαλῆς, κόρης ἀξιολόγου, καταγινόμενης νὰ γνέθῃ καὶ νὰ πλέκῃ, πρὸς συνδρομὴν τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ, εἰς κατασκευὴν τσουραπῶν διὰ τοὺς γάλλους στρατιώτας. Ἡ Σαλῆ, ἂν καὶ ἐκ φύσεως μετριόφρων καὶ ταπεινὴ, συνέλαβεν ποτὲ τὴν φαντασίαν νὰ φανῇ ὡραία· διότι εἶχεν ἐλθεῖ ὁ στρατηγὸς Βασιγιγκτὼν εἰς τὴν Φιλαδέλφειαν, καὶ τοῦ ἡτοίμαζαν χορὸν, εἰς τὸν ὅποιον ἡ πόλις ὅλη ἦτον προσκεκλημένη. Ἐγραψε λοιπὸν καὶ ἡ Σαλῆ πρὸς τὸν πατέρα τῆς, ζητοῦσα ἄνθη, τρίχαπτα καὶ πετρά. Ἡ πρὸς αὐτὴν ἀπάντησις τοῦ Φραγκλῆνου εἶναι ἀριστοῦργημα εὐφυΐας καὶ ἠθικῆς. «Μοῦ ζητεῖς, γράφει, φίλτατον τέκνον, ἄνθη καὶ πετρά· εἶναι ὡς νὰ μοῦ πισπιλίσῃς τὰς φράγας με ἄλλας. Δὲν γνέθεις λοιπὸν πλέον, δὲν πλέκεις λοιπὸν πλέον, ἀγαπητὴ μου Σαλῆ; Ἐλησμόνησες ὅτι τὸ δαπανηρότερον πράγμα τοῦ κόσμου, μετὰ τὰ ἐλαττώματα, εἶναι ἡ ἀργία; Λέγεις ὅτι θέλεις νὰ στολισθῇς, διότι τοῦτο θὰ μαρτυρήσῃ τὴν φιλοκαλίαν τοῦ πατρός σου. Ἀλλ' ἡ φιλόκαλος ἐπιθυμία τοῦ πατρός σου εἶναι, ἐν τῷ μέσῳ τῆς γενικῆς δυστυχίας, νὰ μὴ φανῇς ἐστολισμένη. Κάμε καθὼς ὁ πατήρ σου, φόρει τὰ μανίκιά σου ἐωσότου νὰ τρυπήσουν· ἰδοὺ τὰ τρίχαπτα. Ὅσῳ διὰ τὰ πετρά, ἐὰν τὰ θέλῃς, θὰ τὰ εὔρης εἰς τὴν οὐρὰν ὅλων τῶν πετεινῶν τῆς Ἀμερικῆς.»

Ὅστε, βλέπετε, τοιαῦτα σταθερῶς ἐφρόνει· παλαιὸς ἐργάτης, ἐσεμνύνετο διὰ τὴν καταγωγ-

γὴν του· ἡ πρώτη του κατάστασις ἦτον ὁ τίτλος τῆς τιμῆς του.

Καὶ ἂν μοὶ ἐπιτρέψετε νὰ προσθῶ μίαν ἄλλην σκέψιν, τὴν ὅποιαν δὲν δύναμαι νὰ παρασιωπήσω, ἐργάτης ἦτον καὶ ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου πρὸ ὀλίγου ἐμάθετε τὸν θάνατον, τὸν ἀπροσδόκητον καὶ φρικώδη θάνατον. Ἡ χεὶρ ἡ ὑπογράφασα τὴν ἀπελευθέρωσιν τεσσάρων καὶ ἐπέκεινα ἐκατομμυρίων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἦτον χεὶρ ὑλοτόμου. Ἰδοὺ ὁ Αἰγκολν εἰσελθὼν εἰς τὴν ἱστορίαν· ἰδοὺ γενόμενος αὐτὸς ἑαυτοῦ πρόγονος. Ποῖος ἡγεμὼν δὲν ἤθελεν ἐπιθυμήσει νὰ ἔχῃ εἰς τὴν γενεαλογίαν του τὸ ὄνομα ἐκείνου ὅστις ἤρχισε τὸν βίον του μὲ τὸ ἔργον τοῦ ξυλοσχίστου;

Ἀλλ' ἐνῷ σᾶς ἐνθυμίζω παρόμοια ὀνόματα, δὲν ἐπιθυμῶ νὰ πιστεύσητε ὅτι σκοπὸν ἔχω νὰ κολακεύσω ταύτην μᾶλλον ἢ ἐκείνην τὴν κλάσιν τῆς κοινωνίας. Εἶπα πάντοτε τὴν ἀλήθειαν πρὸς ὅλους, καὶ οὕτως ἐννοῶ νὰ ὑπηρετήσω τὴν πατρίδα μου. Ἄν ὁ Φραγκλῆνος, ἂν ὁ Αἰγκολν ἔγειναν τόσον μεγάλοι ὑπηρετῇ τῆς πατρίδος τῶν, δὲν προῆλθε τοῦτο ἐκ τοῦ ὅτι ἦσαν ἐργάται, ἀλλὰ διότι ὑψώθησαν, κατὰ τὴν ὡραίαν τῆς λέξεως ταύτης σημασίαν, διότι ἐμεγάλυναν τὴν ψυχὴν των, διότι, διὰ τῆς σπουδῆς, τῆς ἐργασίας, τῆς οἰκονομίας, ἀπέκτησαν νοῦν πεφωτισμένον, καρδίαν γενναίαν, καὶ οὕτως ἠδυνήθησαν νὰ φανῶσιν ὡφέλιμοι εἰς τοὺς συμπολίτας των. Ὅ,τι μόνον ἠθέλησα νὰ βεβαιώσω, εἶναι ὅτι σήμερον ἡ τύχη τοῦ γένους οὐδεμίαν ἔχει ἐπιρροὴν εἰς τὸν βίον τοῦ ἀνθρώπου· ὅλοι κρατοῦμεν τὴν ἡμετέραν εἰμαρμένην εἰς τὰς ἰδίας ἡμῶν χεῖρας, καὶ, ἐν κοινωνίᾳ ἥτις μᾶς ἀφίνει νὰ διαθέσωμεν τοσαῦτα μέσα ἐπιτυχίας, τὸ γέρας ἀνήκει εἰς τοὺς μᾶλλον ἐναρέτους, τοὺς μᾶλλον φιλοπόνους, τοὺς μᾶλλον ἱκανοὺς.

Καὶ τώρα, συγχωρήσατέ μοι μίαν τελευταίαν σκέψιν, καὶ μίαν ἐνθύμησιν προσωπικὴν.

Πρὸ εἰκοσιπέντε ἐτῶν, ἤμην στοιχειοχύτης, καὶ ἡτοίμαζα δείγμα τῆς τέχνης μου διὰ τὴν Ἐκθεσιν. Ἐπάσχισα νὰ μιμηθῶ τοὺς παλαιούς, καὶ νὰ εὗρω ἐμβλημα ἀρμόζον νὰ τεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ δειγματοῦ μου. Κατὰ τύχην ἔπεσον εἰς χεῖράς μου παλαιὸν ἰσπανικὸν βιβλίον, καὶ ἐκεῖ ἤνθα τὸ ζητούμενον ἐμβλημα. Ἦσαν τὰ εἰκοσιτέσσαρα γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου σχηματίζοντα κύκλον, καὶ τὸ ἐξῆς λόγιον ὡς ἐπιγράφῃ: «Vis bene conjunctis. Ἡ δύναμις των εἰς τὴν καλὴν των ἑνωσιν.»

Καὶ ἦτον ἀληθὺς ἐμβλημα στοιχειοχύτου καὶ τυπογράφου, ἐμβλημα, πιστεύω, βαθυτάτης ἀληθείας. Σχηματίσατε καλὴν ἑνωσιν στοιχείων, καὶ θὰ προέλθῃ βιβλίον ὅπερ θέλει ὑψώσει τὰς ψυχὰς καὶ ὑπηρετήσῃ τὴν ἀνθρωπότητα· σχηματίσατε ἑνωσιν κακῶν, καὶ θὰ προέλθῃ βιβλίον ὅπερ θέλει πρόξενῃ τὴν ἀπώλειαν τῶν ψυχῶν

καὶ χρησιμεύσει ὡς προζύμιον ἐπαναστάσεως. Τὸ πᾶν λοιπὸν συνίσταται εἰς τὴν καλὴν ἐνώσιν.

Καὶ λοιπὸν, νομίζω ὅτι ὁ Φραγκλῖνος, ὅτε εἰργάζετο ἐμπροσθεν τῆς στοιχειοθήκης του, καὶ ἔθετε τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο τὰ στοιχεῖα ἐν τὸς τοῦ συνθετηρίου, κατελαμβάνετο συχνάκις ὑπὸ τῆς ιδέας ταύτης· νομίζω μάλιστα ὅτι ἐπρωχώρησεν ἔτι παραιτέρω· διότι ἂν ἡ γνώμη αὕτη ἦν ἀληθὴς διὰ τὰ στοιχεῖα, εἶναι ἀληθεστέρα διὰ τοὺς ἀνθρώπους. Ἐκ τῆς καλῆς αὐτῶν ἐνώσεως προέρχεται ἡ δύναμις των. Βλέπετε ἐν τὸς καπηλείου πτωχοὺς νέους μετ' ἀνδρῶν φαύλων, καὶ ἔχετε τὴν ἀπώλειαν αὐτῶν ὡς ἀποτέλεσμα τῆς κακῆς ταύτης κοινωνίας. Ὑποθέσατε, ἀπ' ἐναντίας, ὅτι ἐνόνονται μετὰ τιμίων ἀνδρῶν πρὸς ἀγαθὴν τινα πράξιν, πρὸς σκοπὸν τινα γενναῖον, πρὸς τὸ νὰ ὑποστηρίξωσιν ἀλλήλους, ἰδοὺ τὸ πνεῦμα ἐκάστου ὠφελοῦμενον καὶ αὐξάνον, ἰδοὺ πᾶσαι αἱ καρδίαι ὑψοῦμεναι. Εἰς ἄνθρωπος εἶναι ἐν στοιχείον· δύο ἄνθρωποι, τεθειμένοι πλησίον ἀλλήλων, ἀξίζουσιν δεκάκις περισσότερον· τρεῖς ἄνθρωποι, ἐκατοντάκις, ὅταν θέσωσιν ὁμοῦ τὸ πνεῦμά των καὶ τὴν ἀγαθὴν των θέλησιν.

Εἰς ἀπόδειξιν δὲ τοῦ καλοῦ ἀποτελέσματος τῆς τοιαύτης ἐνώσεως, δὲν θὰ τελειώσω τὴν παρούσαν διατριβὴν χωρὶς νὰ μνησθῶ ἀνδρὸς τοῦ ὁποῖου τὸ ὄνομα εὗρισκω μεταξὺ τῶν θεμελιωτῶν τῶν λεγομένων βιβλιοθηκῶν τοῦ λαοῦ, ἐργάτου ὅστις συνέλαβε τὴν πρώτην ιδέαν τῶν τοιούτων βιβλιοθηκῶν, ὅστις ὑπῆρξε μικρὸς Φραγκλῖνος· ἀλλ' ὁ μικρὸς Φραγκλῖνος, καθὼς τὸ μικρὸν ὀψάριον, κατὰ τὸ κοινὸν γαλλικὸν τραγούδιον, μεγαλύνει. Θὰ τὸν εὐχαριστήσω λοιπὸν δημοσίως, καὶ πιστεύω ὅτι διερμηνεύω τὰ αἰσθητά ὅλου τοῦ ἀκροατηρίου· θὰ εὐχαριστήσω, λέγω, τὸν κύριον Γιράρδον,¹ ὅστις, ὁμοῦ μετὰ δύο ἄλλων ἐργατῶν, τῶν ὁποίων λυποῦμαι ὅτι δὲν γνωρίζω τὰ ὀνόματα, πρῶτος ἐσκέφθη νὰ συστήσῃ τοιαύτας βιβλιοθήκας, αἵτινες σήμερον τόσον εὐδαίμονοις, καὶ μᾶς προξενούσιν τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ νὰ συνερχώμεθα ἐνταῦθα, καὶ νὰ συλλαβώμεν περὶ ἀγαθῶν ἔργων καὶ περὶ ἀγαθῶν πράξεων.

Ἐάν ἦτον ἐδῶ ὁ Φραγκλῖνος, ἤθελε βεβαίως σᾶς εἰπεῖ· «Κάμετε καθὼς ἐγὼ· προχωρεῖτε, καὶ ἐνθυμεῖσθε τὴν ἱστορίαν μου, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν εἶχα ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ μου χαλκᾶ, ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ νομίσματα.» Ἀς τὸ ὁμολογήσωμεν· ἡμεῖς οἱ Γάλλοι εἴμεθα γενναῖοι, ἀλλὰ δὲν ἔχομεν ἀκόμη τὴν ἐξὶν τῆς συμπτύξεως καὶ οὕτως, ἂν καὶ ὡς ἄτομα ἤμεθα ἐλευθέριοι καὶ δίδομεν πολλὰ, μικρὰ πράττομεν ὡς Μέλη εταιρίας. Δὲν πρέπει μόνον νὰ δίδωμεν τὸ ὄνομά μας, ἀλλὰ

¹ Ὁ κύριος Γιράρδος εἶναι σήμερον πρᾶκτωρ τῆς Φραγκλινεῖου Ἐταιρίας καὶ τοῦ Φιλοσοφικοῦ Συλλόγου.

καὶ τὰ χρήματά μας, καὶ τὴν συνεργίαν μας· πρέπει νὰ παρακινῶμεν τὸν γείτονα, νὰ προτρέπωμεν τὴν γειτονίαν, νὰ ἐπιμένωμεν, νὰ γινώμεθα ὁχληροὶ, ἂν ἦναι ἀνάγκη, τέλος πάντων νὰ πεισθώμεν καὶ νὰ πείσωμεν ὅτι τὸ ἀγαθὸν δὲν πράττεται ἄνευ τινὸς δαπάνης, καὶ ὅτι εἰς πᾶσαν δαπάνην χρειάζονται χρήματα.

Σημειωτέον δὲ καλῶς ὅτι τὰ χρήματα ταῦτα, τὰ ὁποῖα ζητοῦμεν, δὲν ὁμοιάζουν ποσὸς μὲ τὰ συνήθως ζητούμενα. Δὲν ζητοῦμεν τὰ χρήματα τοῦ πλουσίου, ἵνα ὑποχρεώσωμεν τὸν πτωχόν, ἀλλὰ ζητοῦμεν νὰ διδῇ ἕκαστος ἀναλόγως πρὸς τὰς δυνάμεις αὐτοῦ, ἵνα βοηθώμεν ἀλλήλους. Ἀκολουθοῦμεν τὴν φιλοσοφίαν τοῦ Φραγκλῖνου· ὁ Φραγκλῖνος δὲν ἐξήτει βοήθειαν ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ἐπρωγευμάτιζε μὲ τὸ ψωμίον του καὶ τὸ γάλα του, καὶ εὗρισκε τρόπον νὰ τοῦ περισσεύωσι χρήματα καὶ ν' ἀγοράζῃ βιβλία. Ἐνόνων δὲ τὸ μικρὸν του βαλάντιον μὲ τὰ μικρὰ θαλάντια τῶν συντρόφων του, εὗρισκεν εἰς αὐτὰ θησαυρόν.

Ἴδου ὁποῖον πρέπει ν' ἀκολουθήσωμεν παράδειγμα. Ἀς ἐνωθώμεν εἰς ἀγίαν σταυροφορίαν. Διπλὴν ἔχομεν νὰ καταργήσωμεν δουλείαν ἐν Γαλλίᾳ· τὴν δουλείαν τῆς ἀμαθείας καὶ τὴν δουλείαν τῆς δυστυχίας. Δὲν εἶναι δυνατόν ἀμφοτέρως νὰ τὰς πολεμήσωμεν δι' ἄλλου μέσου, εἰμὴ διὰ τῆς παιδείας· τὴν δὲ παιδείαν δὲν εἶναι δυνατόν ἄλλως νὰ τὴν προμηθεύσωμεν, εἰμὴ διὰ τοῦ συνεταρισμοῦ. Λοιπὸν ἂς συνεταρισθώμεν· αἱ χεῖρες ὅλαι ἂς κρατῶσιν ἀλλήλας, αἱ καρδίαι ὅλαι ἂς πάλλωσιν ὁμοφώνως. Ἀς ὀδεύσωμεν ἐμπρὸς πρὸς καταστροφὴν τῶν δύο τούτων ἐχθρῶν· ἂς ὀδεύσωμεν ἐμπρὸς, λαμβάνοντες ὡς ἐμβλημα τὸ ἀληθὲς ἐμβλημα τῆς φιλαδελφίας· Ἀγαπώμεθα καὶ συμβοηθώμεθα!

ÉDOUARD LABOULAYE.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΣΚΗΝΗ

Η ΣΥΖΥΓΓΟΣ ΜΟΥ ΕΙΝΕ ΔΙΑ ΤΟΝ ΧΟΡΟΝ

Κατὰ τὸ γαλλικόν, ὑπὸ ***

Η ΚΥΡΙΑ. Ἄ, τί ὠραία ποῦ ἤλθες ἐνωρίς! (Βλέπουσα τὸ ὠρολόγιον) Ἐξ παρὰ τέταρτον. — Καλὲ, σὺ κρύνεις ἀγάπην μου! τὰ χέρια σου εἶνε παγωμένα! Ἐλα κάθισε κοντὰ εἰς τὴν φωτιάν. (Ρίπτει ἐν ξύλῳ εἰς τὴν θερμάστραν.) Σ' ἐσυλλογίζομαι ὅλην τὴν ἡμέραν. Τί φοβερὸν πρᾶγμα νὰ ἦσαι ὑποχρεωμένος νὰ ἔβγῃς μ' αὐτὸν τὸν καιρόν! — Ἐτελείωσες ταῖς δουλειαῖς σου; εἰσαι εὐχαριστημένος;

Ο ΚΥΡΙΟΣ. Πολὺ εὐχαριστημένος, χρυσῇ μου! (Ἰδιαιτέρως) Ποτὲ δὲν εἶδα τὴν γυναῖκά μου τόσον περιποιητικὴν. (Μεγαλοφώνως, λαμβάνων τὸ φουσέρν) Πολὺ εὐχαριστημένος, πολὺ! κ' ἔχω μίαν πείναν! Ὁ μικρὸς ἔκαμε φρόνιμα;

Η ΚΥΡΙΑ. Πεινᾷς; Ἄ, τί καλὰ! (Φωνάζουσα) Μαρία, εἰπὲ ᾗς τὸ μαγειρεῖον νὰ κάμουν γρήγορα. Πρόσεξε ἐκεῖνο ποῦ ξεύρεις, καὶ φέρε μ' ἓνα λεμόνι.

Ο ΚΥΡΙΟΣ. Ἄ! ἔχομεν μυστικά, καθὼς φαίνεται.

Η ΚΥΡΙΑ. Μάλιστα, κύριε, μυστικά· καὶ πιστεύω ὅτι θὰ ἐνθουσιασθῇς σοῦ ἐτοιμάζω μίαν μικρὰν ἐκπληξιν.

Ο ΚΥΡΙΟΣ. Ἄς ἰδοῦμεν τὴν ἐκπληξιν.

Η ΚΥΡΙΑ. Ἐκπληξὶς καὶ ἐκπληξὶς! Ὁ ἰδῇς. Τί περίεργος ποῦ εἶσαι. Ἠρχισαν καὶ ἀστράπτουν τὰ μάτια σου. Μ' ἔρχεται νὰ μὴ σοῦ εἰπῶ τίποτε.

Ο ΚΥΡΙΟΣ. Ἄ, μὴ! Ὁ μὲ κάμης νὰ λυπηθῶ πολὺ.

Η ΚΥΡΙΑ. Ἐλα, . . . ἔλα . . . δὲν θέλω νὰ σὲ τυραννήσω. Σοῦ ἔχω ἀπόψε εἰς τὸ γεῦμα ὠραία στρεΐδια . . . μεγάλα . . . καὶ μίαν πέρδικα . . . Ἄ! τὸ ἀγαπᾷς τὸ γυναικάκι σου;

Ο ΚΥΡΙΟΣ. Στρεΐδια, καὶ πέρδικα! σὺ εἶσαι ἄγγελος, πουλάκι μου! (Τὴν φιλεῖ.) ἄγγελος! (Ἰδίᾳ) Τί ἔπαθε ἡ γυναῖκά μου σήμερον; (Μεγαλοφώνως) Εἶχες σήμερον πολλὰς ἐπισκέψεις;

Η ΚΥΡΙΑ. Ναί . . . ἤλθε μίαν στιγμὴν ἡ Σοφία . . . μίαν στιγμὴν ὅμως. Δὲν ἐκάθισε διόλου. Δὲν ξεύρεις . . . ἔδιδωκε τὴν ὑπηρεσίαν της . . . (Γελῶσα) διότι ἐφόρεσε τὴν περασμένην κυριακὴν ἀνδρῖνικα· πῶς σοῦ φαίνεται;

Ο ΚΥΡΙΟΣ. Αἶ . . . ἀποκρηχὴ ἦτο . . . τί πειράζει; μήπως δὲν φοροῦν καμμιά φορὰ κ' αἱ κυρία καθὼς πρέπει ἀνδρῖνικα; — Ἀλλὴν ἐπίσκεψιν δὲν εἶχες;

Η ΚΥΡΙΑ. Οὐφ! μὰ τὴν ἀλήθειαν, μ' ἐφθάνεν αὕτη . . . (Αναφωνοῦσα) Ἀχ! ἡ ξεχασμένη ποῦ εἶμαι! ἤλθεν ἡ κυρία Μυγάκη!

Ο ΚΥΡΙΟΣ. Ὁ Θεὸς νὰ τὴν πολυχρονῇ, τὴν καυμένη! Ζαρώνει πάντοτε τὸ στόμα της, ὅταν γελᾷ, διὰ νὰ κρύπτῃ τὸ μαῦρό της δόντι;

Η ΚΥΡΙΑ. Τί κακὸς ποῦ εἶσαι! Καὶ αὕτη ἡ ταλαιπωρὴ σ' ἀγαπᾷ τόσον πολὺ. Ἡ καυμένη! Σὲ βεβαίω, ἡ ἐπισκέψις της μὲ συνεκίνησε. ἤλθε νὰ μ' ἐνθυμήτῃ, ὅτι . . . — δὲν σοῦ τὸ λέγω· θὰ θυμώσης. (Φιλεῖ τὸν σύζυγόν της, καὶ κάθηται πλησίον του.)

Ο ΚΥΡΙΟΣ. Θὰ θυμώσω! . . . δὲν εἶμαι ἀρκοῦδα, νὰ θυμώσω . . . Ἐλα, λέγε, νὰ ἰδοῦμεν περὶ τίνος πρόκειται.

Η ΚΥΡΙΑ. Καλὲ, δὲν θαρύνεσαι; πᾶμε νὰ φάμε τὰ στρεΐδια μας, καὶ δὲν ἔχω ὄρεξιν νὰ σοῦ χαλάσω τὴν διάθεσιν. Ἐπειτα, . . . ἐγὼ τῆς εἶπα σχεδὸν, ὅτι δὲν θὰ πᾶμε.

Ο ΚΥΡΙΟΣ. Νά τα! καλὰ τὸ ὑπέθετα ἐγὼ! Δὲν πάγει ᾗς τὸ καλὸ καὶ αὕτη καὶ τὸ τσάι της! . . . — Μὰ, τέλος πάντων, τί κακὸν τῆς ἔκαμα ἐγὼ αὐτῆς τῆς γυναικός;

Η ΚΥΡΙΑ. Νομίζει ὅτι σοῦ προξενεῖ εὐχαρίστη-

σιν, ἡ καυμένη. Εἶνε χρυσῇ γυναῖκα. Ἐγὼ τὴν ἀγαπῶ, διότι αἰωνίως λέγει τὸ καλὸν σου. Ἄν ἦσουν κυρμμένος κᾶπου, ὅταν ἦτον ἐδῶ, θὰ ἐκοκκίνιζες, σὲ βεβαίω, ἀπὸ ἐντροπῆς. . . (Ὁ κύριος ὑψοῖ τοὺς ὤμους.) Τί καθὼς πρέπει εἶνε ὁ σύζυγός σου, μ' ἔλεγε, τί εὐθυμος, τί πνευματώδης! Προσπάθησε νὰ τὸν φέρῃς· θὰ ἦν εὐτύχημα νὰ τὸν ἔχωμεν. Ἐννοεῖται, ἐννοεῖται, τῆς ἀπῆντησα· ἀλλὰ ἔτσι, μὲ ἀδιαφορίαν, ξεύρεις. — Οὐ, νὰ σοῦ εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, θαρύνομαι, καὶ καμμὴν ὄρεξιν δὲν ἔχω νὰ πάγω εἰς τὴν κυρίαν Μυγάκην. Δὲν εἶνε διόλου διασκεδαστικὴ ἡ συναναστροφή της. Παντοῦ σοβαρὰ πρόσωπα, καὶ ἄνθρωποι σπουδαῖοι, οἱ ὁποῖοι, δὲν ἠξέυρω, ἐμπορεῖ νὰ σοῦ εἶνε χρήσιμοι καὶ ὠφέλιμοι, ἐμένα ὅμως μὲ πλήττουν φοβερά. Πᾶμε νὰ φάμε! Δὲν ἠξέυρεις, δά . . . εἶχε μείνει ἀπὸ τὸ τελευταῖόν μας γεῦμα μίαν μποτῆλλια κρασί τοῦ Ῥήνου, καὶ σοῦ τὴν ἐφύλαξα διὰ τὴν πέρδικα. Πῶς σὲ καμαρόνω, ὅταν τρώγῃς πέρδικα! δὲν ἔχεις ἰδέαν. Τὴν κοκκαλίζεις, μὲ τόσην κατάνυξιν, ὥστε, μὰ τὴν ἀλήθειαν, προξενεῖς συγκίνησιν. Ξεύρεις, ὅτι εἶσαι λαίμαργος, ἀνδράκη μου; (Δράττεται τοῦ βραχιονός του) Πᾶμε, πᾶμε . . . ἄκου ἐκεῖνος ὁ κατεργάρας ὁ μικρὸς πῶς φωνάζει . . .

Ο ΚΥΡΙΟΣ. (Περίφροντις) Καὶ . . . διὰ πότε εἶνε;

Η ΚΥΡΙΑ. Τί πρᾶγμα;

Ο ΚΥΡΙΟΣ. Ἡ συναναστροφή! τί ἄλλο;

Η ΚΥΡΙΑ. Ἄ! ὁ χορὸς θέλεις νὰ πῇς· τὸ εἶχα λησμονήσει. Ὁ χορὸς τῆς κυρίας Μυγάκης; τί ἐρωτᾷς ἀφοῦ δὲν θὰ πᾶμε; Δὲν θαρύνεσαι; πᾶμε νὰ φάμε καὶ κρύνει τὸ φαγί. — Ἀπόψε εἶνε.

Ο ΚΥΡΙΟΣ. (Κατάπληκτος) Πῶς; ἡ συναναστροφή ἔγινε χορὸς, καὶ ὁ χορὸς εἶνε ἀπόψε; Ἄ! μὰ τοῦτο εἶνε σωστὴ ἐνέδρα . . . δολοφονία! δὲν τοὺς ρίπτουν ἔτσι ἔξωφρα τοὺς χοροὺς, κατακέφαλα εἰς τοὺς ἀνθρώπους! τί ὀργή! εἰδοποιούν ὁ κόσμος! . . .

Η ΚΥΡΙΑ. Μὰς εἶχε στείλει πρόσκλησιν, ξεύρεις, πρὸ μιᾶς ἐβδομάδος, καὶ . . . κᾶπου παρέπεσε φαίνεται. Λησμονήσα νὰ σοῦ τὸ πῶ.

Ο ΚΥΡΙΟΣ. Λησμονήσας! . . . ὠραία!

Η ΚΥΡΙΑ. Τί πειράζει; τόσον τὸ καλλίτερον. Θὰ τὰ εἶχες κατεβασμένα ἓνα μῆνα ἐλόκληρον. Πᾶμε ᾗς τὸ τραπέζι.

Ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία κάθηται παρὰ τὴν τράπεζαν. Ἡ ὀθόνη εἶνε λευκὴ, τὰ μαχαίρια λάμπουν, τὰ στρεΐδια εἶνε νωπὰ καὶ μυρίζουν θάλασσαν, τὸ δὲ περδίκιον, ἐψημένον ὅσον πρέπει, ἀποπνέει κνίσσαν ἀληθῶς σκανδαλιστικὴν. Ἡ κυρία εἶνε θαλακτικωτάτη καὶ γελᾷ ἀδιακόπως. Ὁ κύριος αἰσθάνεται εἶδος θυμῆδας, καὶ ἐκτείνεται εὐαρέστως ἐπὶ τῆς καθέδρας του.

Ο ΚΥΡΙΟΣ. Ὁραῖο κρασί αὐτὸ τοῦ Ῥήνου. Δὲν πίνεις καὶ σὺ ὀλίγον, γυναικάκι μου;

Η ΚΥΡΙΑ. Ἐννοεῖται, ἐννοεῖται ὅτι τὸ γυναι-

κάκι σου πίνει (τείρει το ποτήριόν της μετά τινος έρωτοτροπίας.)

Ο ΚΥΡΙΟΣ. Μπά! φορείς το ρουμπίνι σου σήμερον! Ωραίο δακτυλίδι!

Η ΚΥΡΙΑ. (Θέτουσα τήν χείρα υπό τούς όφθαλμούς του συζύγου της) Εύμορφο, αλήθεια! άλλ' ή πέτρα δέν είνε στερεά και φοβοῦμαι μήπως πέση.

Ο ΚΥΡΙΟΣ. (Φιλῶν τήν χείρα της συζύγου του) Δέν είνε στερεά; ποῦ σοῦ εφάνη;

Η ΚΥΡΙΑ. Νά, κύτταξε μόνος σου. (Προσεγγίζουσιν ἀμφότεροι τὰς κεφαλὰς των και κλίνουσιν ἐπὶ τοῦ δακτυλίου. Ἡ κυρία κινεῖ τήν λίθον διὰ τοῦ ροδόχρου ἀκρου τοῦ δακτύλου της.)

Ο ΚΥΡΙΟΣ. Ἀλήθεια, σέβεται ὀλίγον... Νά τὸ δώσης εἰς τὸν χρυσοχόον, παιδί μου! — Καὶ εἶσαι καὶ κτενισμένη ὥραια, ξεύρεις;

Η ΚΥΡΙΑ. Ἀλήθεια; (Εὐτρεπίζουσα τήν κόμην της διὰ τῆς λευκῆς αὐτῆς χειρὸς) Νά ἤμουν ἐγὼ τόρα εἰς τὴν θέσιν σου...)

Ο ΚΥΡΙΟΣ. Αἶ, τί θὰ ἔκαμνες;

Η ΚΥΡΙΑ. Θὰ ἐφιλοῦσα τὴν γυναικά μου, ... νά!

Ο ΚΥΡΙΟΣ. (Ἀσπαζόμενος τήν σύζυγόν του) Ξεύρεις ὅτι ἔχεις φαινὰς ιδέας ἐνίοτε; Δὸς με ἀκόμη ὀλίγην πέρδικα. (Πλήρες ἔχων τὸ στόμα) Τί εὐμορφα εἶνε αὐτὰ τὰ ταλαίπωρα ζῶα, ὅταν τρέχουν μέσα εἰς τὰ στάρια... ξεύρεις πὼς φωνάζουν... — κρί... κρί... — ὅταν δὴ ὁ ἥλιος, διὰ νὰ συναχθῶν... — Καὶ ὀλίγη σάλτσα, σὲ παρακαλῶ. Δέν ξεύρω... άλλ' εἶνε μερικαὶ στιγμαί, ποῦ ἔρχονται κατενὸς ιδέαι ποιητικαί. Ὅταν συλλογίζωμαι ὅτι ὑπάρχουν ἄγριοι ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι τὰ μαγειρεύουν μὲ λάχανα, τὰ δυστυχῆ αὐτὰ ζῶα. — Ἀλήθεια, δέν μὲ λές, σὲ παρακαλῶ... (Χύνει οἶνον εἰς τὸ ποτήριόν του), ἔχεις φόρεμα ἑτοίμον;

Η ΚΥΡΙΑ. (Ἐκπληττομένη ἀβώστατα) Τί φόρεμα, ἀγάπη μου;

Ο ΚΥΡΙΟΣ. Διὰ τὸν χορὸν τῆς κυρίας Μυγάκη.

Η ΚΥΡΙΑ. Διὰ τὸν χορὸν; Οὐ, τί μνήμην ποῦ ἔχεις; Λές νὰ πᾶμε λοιπόν; — Ἀλήθεια! δέν ἔχω... ὅχι, ὅχι, λάθος ἔκαμα... ἔχω τὸ τριανταφυλλί μου! κ' ἔπειτα, ξεύρεις, ἡμεῖς αἱ γυναῖκες μ' ἕνα τίποτε διορθώνομεν τὸ φόρεμά μας εἰς μίαν στιγμὴν.

Ο ΚΥΡΙΟΣ. Καὶ τὸν coiffeur τὸν εἰδοποίησες;

Η ΚΥΡΙΑ. Πὼς ἦτο δυνατόν νὰ τὸν εἰδοποιήσω; Πλὴν, τί πειράζει; καμμίαν ὄρεξιν δέν ἔχω νὰ πάγω εἰς τὸν χορὸν τῆς κυρίας Μυγάκη. Καλλίτερα νὰ καθίσωμεν εἰς τὸ σπιτάκι μας... — διαβάζομεν ὀλίγον, καὶ κοιμούμεθα ἐνωρίς. — Κύτταξε ὅμως πὼς λησμονῶ! ὅταν ἔφρευγε ἡ κυρία Μυγάκη, μοῦ εἶπε: «Ἐχομεν τὸν ἴδιον coiffeur! θὰ τὸν εἰδοποιήσω.» Κ' ἐγὼ ἡ ἀνὴρ-

τη δὲν τῆς εἶπα τίποτε. Ἀλλὰ δὲν σημαίνει εἶνε πλησίον! στέλλω μίαν στιγμὴν τὴν Μαρίαν καὶ τοῦ λέγει νὰ μὴν ἔλθῃ.

Ο ΚΥΡΙΟΣ. Ἀφῆσε, ἄφῆσε! ἀφοῦ εἶνε εἰδοποιημένος τέλος πάντων, ἅς ἔλθῃ, καὶ πηγαίνωμεν... νὰ διασκεδάσωμεν ὀλίγον εἰς τῆς κυρίας Μυγάκη. Ἀλλ' ὅμως ὑπὸ ἕνα ὄρον! νὰ εὕρω τὰ πάντα ἑτοιμασμένα ἐπάνω εἰς τὸ κρεβάτι μου... τὰ γάντια μου, τὸ φράκο μου, ... καὶ τὸν ἄσπρον μου λαϊμοδέτη.

Η ΚΥΡΙΑ. Ἐννοια σου, ἔννοια σου. (Ἀσπαζόμενῃ αὐτὸν) Εἶσαι ὁ καλλίτερος τῶν συζύγων. Διὰ τὸν χορὸν, σὲ βεβαιῶ εἰλικρινῶς δέν μ' ἔμελε διόλου! διόλου! ἀλλὰ βλέπω ὅτι κάμνεις θυσίαν διὰ νὰ μ' εὐχαριστήσης, καὶ αὐτὸ μὲ μαγεύει.

Ο ΚΥΡΙΟΣ. Χμ! Πηγαίνω νὰ καπνίσω ἕνα σιγάρο, διὰ νὰ μὴ σὲ στενοχωρήσω ἐδῶ, καὶ εἰς τὰς ἐννέα ἐπιστρέφω. Σὺ θὰ ἦσαι ἑτοιμὴ! ἐγὼ δὲ εἰς πέντε λεπτὰ μαυροφορῶ ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν. Πηγαίνω.

Η ΚΥΡΙΑ. Au revoir!

Ὁ κύριος ἐξελθὼν εἰς τὴν ὁδὸν ἀνάπτει τὸ σιγάρον του καὶ κουμβώνει τὸν ἐπενδύτην του. Τοιαύτη τις νυκτερινὴ ἐκδρομὴ εἶνε ἀδιάφορος, ὅταν ἔχη τις ἐργασίαν! ὅταν ὅμως ἀσκόπως ἐξέρχεται εἰς τὴν ὁδὸν, τὸ πρᾶγμα βεβαίως δέν εἶνε πολὺ διασκεδαστικόν.

Οἱ δρόμοι εἶνε γεμάτοι λάσπην, ψηχαλίζει λίαν χονδροειδῶς, καὶ οἱ φανοὶ τοῦ πετρελαίου παίζουν τὸν κρυπτόν. Εὐτυχῶς τὸ Σολωνεῖον δέν εἶνε μακρὰν, καὶ ὁ κύριος καταφεύγει εἰς ἕν τραπέzion καὶ ἀναγινώσκει ὅλας τὰς ἐπ' αὐτοῦ ἐφημερίδας. Βλέπει ἐπὶ τέλους τὸ ὥρολόγιόν του! τί χαρά! ἐννέα παρὰ πέντε! Λαμβάνει τὸν πῆλόν του καὶ τρέχει δρομαῖος εἰς τὴν οἰκίαν, φοβούμενος μάλιστα μὴ ἐβράδυνε.

Πρὸ τῆς θύρας εὐρίσκει τὴν ἁμαξάν περιμένουσαν.

Ἐν τῷ κοιτῶνι δύο λαμπτήρες ἀποτελοῦσι σωστὴν φωτοχυσίαν! ἐπὶ τῶν ἐπιπλῶν δὲ καὶ τῆς κλίνης ἡ μουσελίνη καὶ αἱ ταινίαι σχηματίζουν βουνὰ ὑψικόρυφα! φορέματα, μισοφόρια, στολίδια ἀποτελοῦσι χάος γραφικώτατον καὶ μαγευτικόν. Ἐπὶ τραπέζης δὲ λευκοστρώτου καὶ πλήρους προσδοκίας παρατάσσονται κυτίδες παχυμύρων, φιαλίδια πολὺσχημα καὶ πολύχροα, καρφίδες, κτένια καὶ ψῆκτρα παντοειδεῖς.

Πρὸ τῆς πομπῆς ὅμως ταύτης ἡ κυρία μένει λυσίκομος, ἀνήσυχος, ἐκτὸς ἑαυτῆς.

Ο ΚΥΡΙΟΣ. (Βλέπων τὸ ὥρολόγιόν του) Λοιπόν ἀγάπη μου, εἶσαι κτενισμένη;

Η ΚΥΡΙΑ. (Πλήρης ἀγανακτικῆς) Κτενισμένη! Δέν βλέπεις, ὅτι περιμένω ἀκόμη τὸν coiffeur; ὁ ἄθλιος! νὰ ἰδῇς ποῦ δέν θὰ ἔλθῃ!

Ο ΚΥΡΙΟΣ. Τὸ τέρας!

Η ΚΥΡΙΑ. Βέβαια... ἔχεις ὄρεξιν δι' ἀστεϊσμούς.

Ὁ κώδων ἤχει, ἀνοίγεται ἡ θύρα, καὶ ἡ ὑπηρέτρια ἀνακράζει: «Κυρία! ἦλθε!»

Η ΚΥΡΙΑ. ἦλθε;

Ο ΚΥΡΙΟΣ. ἦλθε!

Ὁ ἀναμενόμενος καλλιτέχνης εἰσέρχεται κατεσπευσμένως, χαιρετίζει καὶ ἀνασύρει τὰς χειρίδας τοῦ ἐνδύματός του.

Η ΚΥΡΙΑ. Κύριε Πετροζίνῃ εἶσαι ἀνυπόφορος.

Ο Κ. ΠΕΤΡΟΖΙΝΗΣ. Λυποῦμαι, κυρία μου, λυποῦμαι... άλλ' ἦτον ἀδύνατον νὰ ἔλθω προτῆτερα. Κτενίζω σήμερον ἀπὸ τὸ μεσημέρι. Ἐρχομαι ἀπὸ τὴν κυρίαν Μ... , ἡ ὁποία πηγαίνει ἀπόψε εἰς τὴν πρεσβείαν. Μ' ἔδωσε μάλιστα τὸ ἁμάξι, της καὶ μ' ἔφερεν ἕως ἐδῶ.

Η ΚΥΡΙΑ. Ἄς ἀρχίσωμεν λοιπόν, διότι πλησιάζει δέκα.

Ο Κ. ΠΕΤΡΟΖΙΝΗΣ. (Πρὸς τὸν κύριον) Ἦθελὰ νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ καθίσετε κάπου ἄλλου, διότι ἐκεῖ μ' ἐμποδίζετε.

Ο ΚΥΡΙΟΣ. Κύριε Πετροζίνῃ, τί λόγος! ὅπως διατάσσετε. (Ἀλλάσσει θέσιν.)

Η ΚΥΡΙΑ. (Ταχέως) Ὅχι, ὅχι ἐκεῖ! θὰ ζαρῶσης τὸ φόρεμά μου. (Ὁ σύζυγος ἐγείρεται καὶ ζητεῖ θέσιν ἄλλαχού.) Πρόσεχε! θὰ πατήσης ταῖς μποτίναις μου!

Ο ΚΥΡΙΟΣ. (Στρεφόμενος δυσχερῶς) Οὐφ!

Η ΚΥΡΙΑ. Ὅριστε! Ἐσκόρπισες τὰ λουλούδια μου!

Ο Κ. ΠΕΤΡΟΖΙΝΗΣ. Σᾶς παρακαλῶ, κυρία μου, νὰ μείνετε μίαν στιγμὴν ἀκίνητος.

Ο ΚΥΡΙΟΣ. Ἐλα, ἡσύχασε, καὶ πηγαίνω εἰς τὸ γραφεῖόν μου! ἔχει φωτιάν;

Η ΚΥΡΙΑ. Πὼς θέλεις νὰ ἔχη φωτιάν εἰς τὸ γραφεῖόν σου! μήπως εἶπες ν' ἀνάψουν; Ὑψηλὰ, ὑψηλὰ, κ. Πετροζίνῃ, ... καὶ ἄτακτα... ξεύρεις, εἶνε τόρα τρομερὰ τοῦ συρμού.

Ο ΚΥΡΙΟΣ. Μαρία, δός με τὸ παλτό μου καὶ τὸ χαμηλό μου καπέλλο. Πάγω νὰ κάμω ἕνα μικρὸν περίπατο εἰς τὴν τραπεζαρίαν. (Ἰδιαιτέρως) Ἄ! θὰ μοῦ τὸ πληρώσῃ ἡ κυρία Μυγάκη!

Τέλος πάντων ἡ κυρία ἐκτενίσθη! ὁ κ. Πετροζίνῃς ρίπτει ἐν τελευταίον εὐχαριστήσεως βλέμμα ἐπὶ τοῦ καλλιτεχνήματός του, χαιρετίζει, καὶ ἀπέρχεται.

Διερχόμενος διὰ τοῦ ἐστιατορίου, προσκρούει κατὰ τοῦ περιπατοῦντος κυρίου.

Ο Κ. ΠΕΤΡΟΖΙΝΗΣ. Μὲ συγχωρεῖτε, μὲ συγχωρεῖτε. Σᾶς προσκυνῶ.

Ο ΚΥΡΙΟΣ. (Ἐκ τοῦ βάθους τοῦ ἀνωρθωμένου περιτραχηλίου τοῦ ἐπενδύτου του) Προσκυνῶ σας.

Ἡ κυρία τέλος πάντων εἶνε ἑτοίμη, τὸ κτένισμά της τῆς πηγαίνει λαμπρὰ! προσμεριδιῶσα

δὲ εἰς τὸ κάτοπτρόν της, ἀνοίγει ἐν εὐαρέστῳ ῥαθυμίᾳ τὰ χειρόκτιά της.

Ὁ κύριος ἔδωκεν ἀσχημότατα τὸν λαϊμοδέτην του καὶ ἀπέσπασε τρία κομβία ἐκ τοῦ χιτῶνός του. Ἡ δυσχερῆς εἰκονίζεται ἐπὶ τοῦ προσώπου του.

Ο ΚΥΡΙΟΣ. Ἐλα, καταβαίνομεν! ἡ ὥρα πλησιάζει δέκα.

Τέλος ἡ ἁμαξά ξεκινεῖ, ἡ κυρία ἀερίζεται διὰ τοῦ ριπιδίου της, καὶ ὁ κύριος ἀερίζεται διὰ τῆς ταραχώδους ἀναπνοῆς του.

Μετὰ μικρὸν φθάνουν ἐνώπιον τῆς οἰκίας τῆς κυρίας Μυγάκη.

Ἀλλ' ἡ ὁδὸς εἶνε πλήρης ἀνθρώπων! ταραχὴ μεγάλη ἐπικρατεῖ, καὶ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες διασχίζουν ἐνθεν καθεῖθεν τὸ πλῆθος.

Ο ΚΥΡΙΟΣ. (Προβάλλων τὴν κεφαλὴν διὰ τῆς θυρίδος τῆς ἁμάξης) Τί τρέχει, Γιάννη;

Ο ΑΜΑΞΗΛΑΤΗΣ. Πυρκαῖα, αὐθόνητη!

Ο ΚΥΡΙΟΣ. Ποῦ;

Ο ΑΜΑΞΗΛΑΤΗΣ. Εἰς τῆς κυρίας Μυγάκη, καθὼς φαίνεται.

Τὴν στιγμὴν ταύτην ὑπηρέτης τις πλησιάζει εἰς τὴν θυρίδα τῆς ἁμάξης καὶ λέγει περίλυπος πρὸς τὸν κύριον: — Πηγαίνετε ἴσως εἰς τῆς κυρίας Μυγάκη, ὅπως καὶ ὁ ἄλλος κόσμος. Ἡ κυρία λυπεῖται πολὺ, ... ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ πυρκαῖα... δέν εἶνε δυνατόν νὰ δεχθῇ ἀπόψε! λυπεῖται πολὺ...

Η ΚΥΡΙΑ. (Ἐξω φρενῶν) Αὐτὸ εἶνε... κακοῦθια!...

Ο ΚΥΡΙΟΣ. (Τραγουδιστὰ) Φο-βερόν! φο-βερόν! Ἀμαξά! εἰς τὸ σπίτι.

ΟΜΙΛΟΥΝ ΟΙ ΜΥΡΜΗΚΕΣ;

Ἄν τις ὀλίγον ἐπισταμένως μελετήσῃ τὰ ἦθη τῶν παραδόξων τούτων ἐντόμων, τὰ ὅποια δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι μέχρι τινὸς ἀμιλλῶνται πρὸς τὸν ἄνθρωπον, θὰ ἐκπλαγῇ ἐπὶ τῇ εὐκολίᾳ μεθ' ἧς ταῦτα συνεννοοῦνται πρὸς ἄλληλα, καὶ ἐπὶ τῇ θαυμαστῇ εὐφυίᾳ, ἣν δεικνύουσιν. Ἡ εἰδησις περὶ κινδύνου ἐπικειμένου ἐν ἀκέρει διαδίδεται ἐν μυρμηκίαις, ἀποτελουμέναις ὑπὸ χιλιάδων ἐκ τῶν ζώων τούτων. Τὸ πὼς συνεννοοῦνται μετὰ τῶν, ὑπῆρξε μυστήριον μέχρι τοῦδε. Ἡ μόνη ἀποδεκτὴ ὑπόθεσις εἶνε ὅτι κινῶσι ταῦτα καθ' ὠρισμένον τινὰ τρόπον τὰς κεφαλὰς των. Ἐρχεται λ. χ. εἰς μύρμηξ ἐξ ἐκδρομῆς μακρυνῆς, ἐνθα ἐσύναιζε τροφάς! καθ' ὁδὸν ἀπαντᾷ ἄλλον μύρμηκα. Σταματᾷ! ἀμφότεροι τρίβουσιν ἐπ' ὀλίγον τὰς κεφαλὰς των πρὸς ἀλλήλας, ἔπειτα δὲ χωρίζονται! ὁ μὲν εἰς βαδίξει πρὸς τὴν κατοικίαν του, ὁ ἄλλος πορεύεται ἀκριβῶς ἐκεῖ, ἐνθα ὁ πρῶτος εὕρε τροφάς. Φαίνεται ὅμως ὅς ἂν τὸ τρίψιμον τῶν κεφαλῶν ἦτο μόνον

ἀπλοῦς χαιρετισμός, ὡς λ. χ. ἡ χειραψία παρ' ἡμῖν τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ὅτι ἡ συνομιλία, ἡ συνεννόησις πρέπει ἄλλως πῶς νὰ γίνηται. Κατὰ τινα ἔκθεσιν τοῦ καθηγητοῦ Λανδοῦ πρὸς τὴν Ἑταιρίαν τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας, ἐν τῇ Ῥηνι-κῇ Πρωσίᾳ, οἱ μύρμηκες ἔχουσιν ἡχητικὸν τι ὄργανον, ὡς τὸ τῶν σφηκῶν. Εἶνε δὲ φυσικόν, ὅτι ἔχοντες τοιοῦτον ὄργανον, βεβαίως θὰ τὸ μεταχειρίζονται· καὶ ἂν καὶ ὁ ἀποδιδόμενος ἦχος δὲν δύναται ἴσως νὰ ᾔνη διὰ τὴν λεπτότητά του καθ' ὅλου ἀκουσθὲς εἰς ἀνθρώπινα ὦτα, οὐδὲν ἦττον δύναται ἴσως οὗτος νὰ ἐπαρκῇ εἰς πραγ-ματικὴν μικρὰν γλῶσσαν, δι' ἧς νὰ συνεννοῶνται οἱ μύρμηκες. Ὁ ῥηθεὶς καθηγητὴς ὁμολογεῖ, ὅτι πολλάκις παρετήρησε λεπτότατον τινα συρι-κτικὸν ἦχον προερχόμενον ἐκ τῶν φαλάγγων μεγάλων μυρμηκῶν, ὅταν αὐταὶ εὗρισκωσιν ἀν-τίστασιν. Αἰετοῖς μόνον νὰ μάθωμεν ἂν ἔχωσι καὶ ὄργανον δι' οὗ νὰ ἀκούωσι τὰ δι' ἡμᾶς ἀνή-κουστα, ἀπράλλακτα ὅπως ἀκτίνες ἀδιόρατοι δύναται νὰ κατασταθῶσι φωτειναί. Τότε δὲ ἐπιχειρηματικὸς τις σοφὸς θὰ δυνήθῃ νὰ μᾶς δωροφορήσῃ Συγκριτικὴν τινα γραμματικὴν τῆς μυρμηκικῆς γλώσσης.

Σ.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΩΝ ΚΛΩΗΜΕΡΙΝΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ

12.-Διὰ τί οἱ κηπουροὶ προφυλάττουσι τὰ τρυφερά φυτὰ καὶ τὰ ἀνθὰ ἀπὸ τῆς ἐπενεργείας μεγάλου φύ-χους, καλύπτοντες αὐτὰ διὰ λεπτῶν ψιφίων;

Διότι ἡ ψιφίτις ἐμποδίζει τὸ θερμαντικὸν τῶν ἀνθῶν καὶ τῶν φυτῶν νὰ ἐξέλθῃ, καθὼς καὶ τὸν ψυχρὸν ἀέρα νὰ εἰσέλθῃ καὶ νὰ ἀφαιρέσῃ τὸ θερμαντικὸν αὐτῶν. Ὅταν δὲ κατὰ τὴν νύκτα χειμῶνος κάμῃ πολὺ ψυχρὸς, καὶ ἡ θερμοκρασία τοῦ ἀέρος φθάσῃ εἰς τὸ μηδενικόν, ὅτε τὸ ὕδωρ μεταβάλλεται εἰς πάγον, τότε τὰ φυτὰ κινδυνεύουσι νὰ καταστραφῶσι καὶ ξηραίνονται πολ-λάκις· τότε δὲ λέγομεν: τᾶκαψε ὁ πάγος. Ἰδοὺ ὅμως τί συμβαίνει. Τὰ φυτὰ, τὰ ἀνθὰ ἔχουσιν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν αὐτῶν ὑγρὰ τινα τὰ ὁποῖα ὀνομάζομεν χυμούς. Ὅταν οἱ χυμοὶ αὐτοὶ ἀπο-ψυχθῶσι καὶ φθάσωσιν εἰς τὴν θερμοκρασίαν τοῦ μηδενικοῦ, μεταβάλλονται εἰς πάγον. Ἀλλ', ὡς γνωρίζετε, ὅταν τὸ ὕδωρ μεταβληθῇ εἰς πάγον ἐξογκοῦται, ἔνεκα δὲ τούτου ὁ πάγος ἐπι-πλέει τοῦ ὕδατος. Ἡ δύναμις δὲ αὕτη ἡ δι-σταλτικὴ εἶναι τόσῃ μεγάλη, ὥστε ἂν πλη-ρώσητε σιδηροῦν σωλῆνα μὲ ὕδωρ καὶ τὸν κλείσητε ἐρμητικῶς, ἔπειτα δὲ τὸν ἀποψύξητε μέχρι τοῦ μηδενικοῦ, καθ' ἣν στιγμὴν τὸ ὕδωρ μεταβάλλεται εἰς πάγον, ὁ σωλὴν διαρρήγνυται. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ μὲ τὰ ἀσθενῆ καὶ λεπτο-φυῆ ἀνθὰ, ὅταν ταῦτα ἀποψύχωνται. Οἱ χυμοὶ πηγνύνται, ἐξογκοῦνται καὶ διαρρήγνυνται τοὺς

ἰστούς καὶ τὰ ἀγγεῖα τοῦ φυτοῦ, τὸ ὁποῖον διὰ τοῦτο ἀποθνήσκει καὶ ξηραίνεται.

13.-Διὰ τί τὸ πῦρ εἶναι πολὺ ζωηρότερον, ἢτοι ἀ-νάπτει εὐκολώτερον κατὰ τὸν χειμῶνα ἐν καιρῷ με-γάλου ψυχροῦ;

Ὁ ἀτμοσφαιρικὸς ἀήρ, ὡς πάντα τὰ ἀέρια, θερμαίνόμενος διαστέλλεται καὶ ἐξογκοῦται· ἀπ' ἐναντίας ψυχόμενος, συστέλλεται καὶ συμ-πύκνυται. Ἐν καιρῷ λοιπὸν μεγάλου ψυχροῦ ὁ ἀήρ εἶναι πολὺ πυκνότερος, καὶ ἐπειδὴ χρησι-μεύει διὰ τοῦ δξυγόνου τοῦ ὡς τροφῆς εἰς τὸ πῦρ, καθιστᾷ αὐτὸ πολὺ ζωηρότερον, διότι εἰς τὸν αὐτὸν ὄγκον ἐγκλείει περισσότερον δξυ-γόνον.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΒΙΒΑΙΟΝ

τὸ τυπωθὲν μετὰ τὴν ἀνκάλυψιν τῆς τυπογραφίας.

Καθ' ἣν ἐποχὴν ἐγίγνετο ἐν Εὐρώπῃ ἡ θεία ἀνκάλυψις τῆς τυπογραφίας, πλείστον μέρος τῆς Ἑλλάδος ὑπέκειτο εἰς φράγκους δυνάστες, τὸ δὲ Βυζαντινὸν κράτος περιωρίζετο σχεδὸν εἰς μόνην τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἔπνεε τὰ λοιπὰ. Κυριευθεὶς δὲ καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἐστήθη ἐπὶ τῶν θύλων τῆς ἀγίας Σοφίας ἡ ἡμισέληνος, καὶ ἐδεδεσμένη διὰ θαρῶν ἀλύσεων ἅπαν τὸ Ἑλ-ληνικὸν ἔθνος, καταδικασθὲν εἰς οἰκτρὰν δου-λείαν. Ἐν τοιαύτῃ λοιπὸν ἐπωδύνῳ καταστάσει διατελοῦντες οἱ πατέρες ἡμῶν, δὲν ἠδύναντο ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι νὰ ἐπωφεληθῶσι τῆς ἐφευ-ρέσεως τοῦ τύπου· διὸ αἱ πρῶται ἑλληνικαὶ τυπογραφίαι συνεστήθησαν ἐν Ἰταλίᾳ, ὅπου εἶχον καταφύγει πλείστοι λόγιοι Ἑλληνες, καὶ ἐκ τῶν Ἰταλικῶν πόλεων τὰ Μεδιόλανα ἔδω-καν εἰς φῶς τὸ πρῶτον ἑλληνικὸν βιβλίον, τὴν τοῦ Λασκάρους γραμματικὴν, τυπωθεῖσαν τῷ 1476. Ἀκολούθως συνεστήθησαν τυπογραφεῖα ἑλληνικὰ ἐν Ἑνετίᾳ, ἐν Φλωρεντίᾳ, ἐν Ῥώμῃ καὶ ἀλλαχοῦ, ἐνθα ἐξεδίδοντο, εἴτε ὑπὸ Ἑλλή-νων, εἴτε ὑπὸ ξένων, τὰ βιβλία τῆς ἀρχαίας καὶ νεωτέρας ἡμῶν φιλολογίας.

Ὁ πρῶτος ὅστις συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ εἰσ-αγάγῃ ἐν Ἑλλάδι τὴν τυπογραφίαν ὑπῆρξεν ὁ πατριάρχης Κύριλλος ὁ Λούκαρις, καὶ ἀπέσει-λεν ἐπὶ τούτῳ εἰς Ἀγγλίαν τὸν ἐκ Κεφαλ-ληνίας ἱερομόναχον Νικόδημον Μεταξᾶν, ὅπως ἐκμάθῃ τὴν τυπογραφικὴν τέχνην. Ὁ Μεταξᾶς κατέπλευσεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐπὶ βρετ-τανικοῦ ἐμπορικοῦ πλοίου, κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ ἔτους 1627, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ τὰ τε πιε-στήρια καὶ τὰ στοιχεῖα καὶ διάφορα ἐκκλη-σιαστικὰ βιβλία, ἀγορασθέντα ἐν Λονδίῳ ἰ-δίᾳ δαπάνῃ. Ἀμὰ φθάς μετέβη παρὰ τῷ πα-τριάρχῃ Κυρίλλῳ, ἐκεῖθεν δὲ μετὰ τοῦ ἀρχιε-πισκόπου Κορινθίας παρὰ τῷ Ἀγγλῷ πρε-σβευτῇ, ὃν παρεκάλει νὰ διὰ τῆς ἐπιτροπῆς

τοῦ ἐξομολύνη πᾶν ἐκ μέρους τῶν τουρκικῶν τελωνείων κατὰ τῆς ἀποβιβάσεως πρόσκομμα. Ὁ πρέσβυς ἔσπευσε νὰ ἐνεργήσῃ ἐπὶ τούτῳ τὰ εἰκότα ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ Κυρίλλου καὶ μετὰ τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Γερασίμου, καὶ μεταβὰς παρὰ τῷ μεγάλῳ βεζύρῃ, ἔλαβεν ἰ-διόχειρον ἄδειαν, ὅπως τὸ τυπογραφεῖον καὶ τὰ βιβλία εἰσαχθῶσιν εἰς τὴν πόλιν. Ὁ πα-τριάρχης τὸν παρεκάλει νὰ ἐργάζεται τὸ τυ-πογραφεῖον ἐν τῇ πρεσβείᾳ· ἀλλ' ὁ πρέσβυς συνε-βούλευσε νὰ μεταφερθῇ εἰς ἄλλην οἰκίαν προ-στατευόμενον ὑπ' αὐτοῦ, ἵνα οὕτω δύναται ὁ Μεταξᾶς νὰ ἐνεργῇ ἀνετώτερον, μὴ ἐκτιθέμενος ἀμέσως εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ Γάλλου πρέσβους, ἐνὸς τῶν θερμότερων τοῦ Ἰησουϊτισμοῦ ὑπερα-πιστῶν. Ὅθεν συστήσας ὁ Μεταξᾶς τὸ τυπο-γραφεῖον εἰς οἰκίαν τινα πλησίον τῆς ἀγγλι-κῆς πρεσβείας, ἤρξατο ἀμέσως τῆς ἐργασίας του, καὶ κατὰ τὸν μῆνα Νοέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους εἶδε τὸ φῶς τὸ πρῶτον προῖον τῶν πιεστηρίων του, ὅπερ εἶναι τὸ ἀκόλουθον σύγγραμμα.

«Τοῦ μακαριωτάτου καὶ σοφωτάτου πατρὸς ἡμῶν Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, τὰ νῦν δὲ οἰκουμενικοῦ Κωνσταντινουπόλεως Κυ-ρίλλου, σύντομος πραγματεία κατὰ Ἰουδαίων ἐν ἀπλῇ διαλέκτῳ πρὸς Γεώργιον τὸν Πάργαν. » Ἐτυπώθη ἐν Κωνσταντινουπόλει, δαπάνῃ τε καὶ ἐπιμελείᾳ τοῦ πανοσιωτάτου καὶ λογιωτάτου ἐν Ἱερομονάχοις Κυρίου Νικοδήμου τοῦ Μετα-ξᾶ. Ἐν ἔτει αχχζ'. Εἰς μικρὸν 4ον».

Τοῦ σπανιωτάτου τούτου βιβλίου ὑπάρχει εὐτυχῶς ἐν ἀντίτυπον ἐν τῇ Δημοσίᾳ ἡμῶν βιβλιοθήκῃ, δωρηθὲν ὑπὸ τοῦ Κ. Σ. Ζαμπε-λίου.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν συνεστήθη ἐν Κων-σταντινουπόλει ἡ ὑπὸ τοῦ Νικοδήμου Μεταξᾶ ῥηθεῖσα τυπογραφία, συνεστήθησαν μέχρι τοῦ ἔτους 1820 ἑνδεκα ἄλλαι τυπογραφίαι ἐν Μο-σχοπόλει, Κωνσταντινουπόλει, Ἀθῶνι, Σμύρνῃ, Κερκύρᾳ, Ζακύνθῳ, Κυδωνίαις καὶ Χίῳ, ἐν αἷς ἐξετυπώθησαν οὐκ ὀλίγα βιβλία. Ἐκταγείσης δὲ τῆς ἱερᾶς ἡμῶν ἐπαναστάσεως, ὁ Δημήτριος Ὑψηλάντης ἐκόμισεν ἐν Ἑλλάδι τὸ πρῶτον τυ-πογραφεῖον, ὅπερ συνεστήθη ἐν Κορίνθῳ καὶ ὠ-νομάσθη Ἑθνικόν. Ἐν τῷ τυπογραφείῳ τούτῳ μετετύπωσεν ὁ Δ. Ὑψηλάντης τῇ 30 Ἰουλίου 1821 τοὺς ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἀλεξάν-δρου ἐκδοθέντας ἐν Ἰασιῷ Στρατιωτικοὺς Νόμους, συγκειμένους ἐξ ἄρθρων δώδεκα καὶ ἀφορῶντας τὸ ποινικὸν μέρος καὶ τὴν ὁρκοδοσίαν τοῦ στρα-τιώτου. Ἐν τῇ τυπογραφίᾳ ταύτῃ ἐτυπώθη κατὰ Φεβρουάριον τοῦ ἐπομένου ἔτους καὶ τὸ ἐξῆς φυλλάδιον, ὅπερ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς τὸ πρῶ-τον βιβλίον τυπωθὲν ἐν τῇ ἐλευθερᾷ Ἑλλάδι.

«Προσωρινὸν πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος. Ἐκ-δοσις πρώτη. Ἐν Κορίνθῳ, Α' ἀνεξαρτησίας, χωρδ'. Εἰς 8ον, σελ. 37.»

Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἀρχὴ τῆς τυπογραφίας ἐν τῇ ἐλευθερᾷ Ἑλλάδι, ὅπου νῦν ὑπάρχουσιν ὑπὲρ τὰ 80 τυπογραφεῖα.¹

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΕΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Ὅντως ἀξία θαυμασμοῦ ἐστὶν ἡ περὶ τὴν ἐ-κτέλεσιν τοῦ καθήκοντος ἀκρίβεια τῶν δημοσίων λειτουργῶν ἐν Γερμανίᾳ. Ἡ ἀκρίβεια, ὁ ζήλος, ἡ αὐταπάρνησις τούτων ἀποτελοῦσιν, ὡς εἰς πάντας τοὺς κλάδους τοῦ δημοσίου βίου, οὕτω καὶ ἐν τῷ στρατῷ, ἀναντίρρητον καὶ μεγάλην δύναμιν, ἣν παραδόξως ἀνεγνώρισε καὶ ὁ γάλ-λος συνταγματάρχης Στόφφελ ἐν ταῖς περὶ πρῶσιμου στρατοῦ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἐκ-θέσεσιν αὐτοῦ, ταῖς δημοσιευθεῖσαις μεταξὺ τῶν μυστικῶν τῆς πεσοῦσης αὐτοκρατορίας ἐγγρά-φων. Εἰσέλθετε εἰς οἰονδήποτε δημόσιον γρα-φεῖον· θέλετε ἰδεῖ πάντας τοὺς ἐν αὐτῷ, φο-ροῦντας τὸ παραδόσιμον τῆς ἐθιμοταξίας ἐνδυ-μα (μαῦρην βελάδαν καὶ λευκὸν λαίμοδέτην) ὅπως εὐπρεπῶς παρίστανται τοῖς ἀνωτέροις αὐ-τῶν, καὶ ἐνασχολουμένους ἐν μέσῳ ἄκρας σιγῆς. Οἱ ὑπάλληλοι οὗτοι, οἵτινες τὴν θέσιν αὐτῶν ἀπέ-κτησαν μετὰ ἐπανειλημμένας καὶ αὐστηρὰς θεω-ρητικὰς καὶ πρακτικὰς ἐξετάσεις, μετρίως ἀπο-λαμβάνουσιν ἀντιμισθίας, εἰσὶν οἰκογενεάρχαι, οὐδεμίαν ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀξιοῦσιν ἢ ἐλπίζουσι προαγωγὴν, καὶ ὅμως ἐργάζονται, ἀπὸ τοῦ πρώτου ἕως τοῦ ἐσχάτου, μετὰ τοιοῦτου ζήλου καὶ τοσαύτης πεποιθήσεως ἕκαστος, ὡς ἂν εἰ ἐκ τῆς ἐργασίας αὐτοῦ καὶ μόνου ἐξηρτάτο ἡ τύχη ὁλοκλήρου τοῦ κράτους. Εὐτυχῆς τὸ ἔθνος ἐ-κείνο, παρ' ὃ οἱ δημόσιοι λειτουργοὶ τοιαῦτα φρονούντες οὕτως ἐργάζονται! Διότι ἐν τῷ Κράτει, ἐν τῇ μεγάλῃ αὐτῇ τῆς κυβερνήσεως μηχανῇ, ὡς ἐν πάσῃ ἄλλῃ μηχανῇ, δὲν ἀρκεῖ νὰ κινῶνται καλῶς οἱ κύριοι μοχλοὶ, ἀνάγκη νὰ ἔχωσι καλῶς καὶ νὰ κινῶνται καταλλήλως καὶ οἱ ἐλάχιστοι τροχίσκοι καὶ τὰ ἐλάχιστα μέρη τῆς μηχανῆς, καὶ τότε μόνον ἐν τῷ συνό-λῳ ἡ μηχανὴ στερεῶς καὶ μετ' ἀκριβείας κι-νεῖται καὶ θαυμαστὰ παράγει ἔργα.

Δ. Σ. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ.

ΨΕΚΑΔΕΣ ΒΡΟΧΗΣ

Τὸ ρόδον ἦτο κατάβροχον ἐκ τῆς καταιγίδος· πληρὲς δὲ τῶν ἐκ τῆς βροχῆς ψεκᾶδων τὸ ἄνθος ἔκλινε κατὰ γῆς τὴν χαρίεσσαν κεφαλὴν του.

Τὰ φύλλα καταστάνοντα ἐφάνιντο ὡς νὰ ἔ-κλαιαν τὸ στέλεχος, ἐξ οὗ εἶχεν ἀποσπασθῇ τὸ ρόδον, καὶ τὸν θάμνον, ὅπου εἶχε βλαστήσει.

1. Παύλος Λάμπρος.

Ἦρπασα ζωηρῶς τὸ ρόδον, εἰ καὶ κάθυγρον,
ἀλλ' ἔνεκα τῆς διαίτας ταύτης κινήσεως τὸ ρόδον
ἐφυλλορόρησε καὶ ἐσκέπασε τὴν γῆν μὲ τὰ δια-
σκορπισθέντα φύλλα του.

Καὶ εἶπα:—Ποσάκις οἱ ἄνθρωποι μετεχειρί-
σθησαν ἀπαράλλακτα καρδίας κυρτωμένους ὑπὸ
τὸ βάρος τῆς θλίψεως! Ἐὰν ἡγγίζα μὲ ὀλιγω-
τέραν τραχύτητα τὸ χαρίεν τοῦτο ρόδον, θὰ
ἠδύνατο νὰ λάμψη ἀκόμη στιγμὰς τινάς.

Παρομοίως, ἐὰν σπογγίσωμεν μετὰ προσοχῆς
κρύφιν τι δάκρυ, δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν ἐπακολου-
θοῦν εἰς αὐτὸ τὸ μειδίωμα. COWPER.

Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΤΩΝ ΚΟΡΑΣΙΩΝ

Γλυκὸ τοῦ κόσμου στήριγμα,
Ἀθάνατη Μάρια,
Ἐσὺ π' ἀκοῦς τὴν δέησι
Ποῦ ὑψώνουν τὰ παιδία,
Ἄκου κ' ἐμὰς ποῦ ὑψώνουμε
Σ' ἐσὲ τὴν προσευχὴν μας
Ποῦ ἀπ' τὴν πιστὴν ψυχὴν μας
Βγαίνει γιὰ σὲ θερμά.

Ἐγε, Κυρά, 'ς τὴ σκέπη σου
Τὴν πικραμένην χήρα,
Σ' τὸν πεινασμένο ἄνοιγε
Ἐσπλαγχνικὴ τὴ θύρα,
Δόσε τοῦ σπλάχνου, Δέσποινα,
Ἐλεῦθερη πατρίδα,
Τοῦ ναύτη τὴν ἐλπίδα,
Ποῦ πλέει 'ς τὴν ξενειτιά.

Εὐλόγησε τὰ ὄνειράτα
Τοῦ βρέφους ποῦ κοιμάται,
Ὅδῃ γῆσε τὰ βήματα
Τῆς κόρης ποῦ φοβάται
Στείλε δροσιὰ κι' ἀνάπαυσι
Σ' τοῦ ἀρρώστου τὸ κλινάρι,
Ἐχε 'ς τὴν θεία σου χάρι
Τὰ μαῦρα τὰ φτωχά.

Τὴ μάνα παρηγόρησε,
Πῶχει παιδί 'ς τὰ ξένα,
Καὶ χύσε μίαν ἀκτίναν σου
Εἰς τὸν τυφλὸν Παρθέναν.
Κράτει τὸ γάλα ἀμείαντο
Τοῦ βρέφους ποῦ βυζαίνει.
Στρέψε 'ς τὴν οἰκουμένην
Τὸ βλέμμα ἐσπλαγχνικό.

Στείλε, σεμνὴ βασίλισσα,
Σ' τὸ πλάσμα σου γαλήνη,
Χύσε εἰς τὰ στήθη τ' ἄκαρδα
Ἀγάπη, ἐλεημοσύνη.
Χάρισε τὸ χαμόγελο
Σ' τὰ μαραμμένα χεῖλη,
Κάμε νὰ γίνουν φίλοι
Ὁ ἐχθρὸς μὲ τὸν ἐχθρό.

Τ' ἀνδρόγυνον ποῦ ἐχώρισε,
Ἐσὺ, Κυρά, ἔνωσέ το,
Διῶξε μακριὰ τὴν ἐχθρὰ του,
Καὶ πάλι εὐλόγησέ το.
Ἀνάπαυσε τὰ κόκκαλα,
Ποῦ κλεῖ βαθεῖα τὸ γῶμα,
Καὶ ζέστανε τὸ στρώμα,
Τῆς μάνας, τοῦ παιδιοῦ.

Δέξου 'ς τὰ οὐράνια στήθη σου
Τ' ἀνήλικα, Παρθέναν,
Ποῦ παραιτοῦν τὴ μάνα τους
Γιὰ ν' ἀλλοῦνε σὲ Σένα.

Τὸ χέρι 'καίνο ἀντάμειψε
Ποῦ τ' ὄρφανὸ χορταίνει,
Ποῦ τὸ κορμὶ θερμαίνει
Τοῦ μαῦρου τοῦ γυμνοῦ.

Εὐλόγησε τὰ δάκρυα,
Καλὴ μας Παναγία,
Ὅπου μὲ πάθος χύνονται
Ἐμπρὸς 'ς τὴ δυστυχία.
Συγώρησε καὶ φώτισε
Ἐκεῖνον ποῦ 'πλανήθη,
Καὶ χύσε του εἰς τὰ στήθη
Τὴν Πίστι τὴ γλυκεῖα.

Λυπήσου τὴν Ἑλλάδα μας,
Τὴν ἄτυχη Πατρίδα,
Πάλι 'ς τὸν κόσμον δεῖξέ τη
Μὲ σκῆπτρο καὶ γλαμύδα!
Κάμε νὰ σφίξη ἐλεῦθερα
Εἰς τὴ θερμὴ ἀγκαλιά της
Τὰ μαῦρα τὰ παιδιὰ της,
Ποῦ κλαίνε 'ς τὴ σκληριὰ! . . .

Καὶ ἄξιωσε τὰ τέκνα σου,
Ποῦ σὲ παρακαλοῦνε,
Μὲ τῆς Λαμπρᾶς τοῦ φόρεμα
Τὴν ἡπειρὸν νὰ ἰδοῦνε!
Νὰ πλέξουν τὴν Εἰκόνα σου
Μ' ἐλεῦθερα λουλούδια,
Κ' ἐλεῦθερα τραγούδια
Νὰ ψάλλουνε γλυκά.!

Ἐν Ζακύνθῳ.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΑΡΤΥΡΟΚΗΣ.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * Χθὲς ἔμαθες γεγονός τι ἱστορικὸν ἢ ἐπι-
στημονικόν· σήμερον ἀπήντησές τινα, ἢ ἀνέγνω-
σες συγγραφέα, ὅστις τὸ ἀγνοεῖ. Ἐκπλήττεσαι
διὰ τὴν ἄγνοιαν ταύτην, ἀγανακτεῖς, σπεύδεις
νὰ τὸ ἀναγγείλῃς μετὰ πολλοῦ κρότου εἰς τοὺς
περὶ σεαυτὸν: λήθη, ἀδυναμία, ἀλαζονεία, συ-
χνότητα κακῆ πίστεως καὶ ἐπίδειξις γελοία! Θὰ
ἦτο καλὸν τότε νὰ ἐτόλμα τις νὰ σοὶ εἴπῃ τὰ
ἐξῆς: «Ἀπὸ πότε τὸ γνωρίζετε;» Ἄς ἡμεῖς εἰ-
λικρινεῖς. Ἄς ἐνθυμηθῶμεν ὅτι ὅλαι ἡμῶν αἱ
γνώσεις ὁμοῦ εἶνε θησαυρὸς ἐλάχιστος ὡς πρὸς
ὅλα ἐκεῖνα, ὅσα δὲν θὰ μάθωμεν ποτέ. Ὁ δὲ
πλησίον μας, ὅστις δὴποτε καὶ ἂν ἦνε, θὰ εἶχε
πολλὰ πράγματα νὰ μᾶς διδάξῃ.

* * Ὅστις ἀρνεῖται εἰς τοὺς γέροντας συγ-
γενεῖς του τὸν ὀφειλόμενον τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ
σεβασμοῦ φόρον, ἢ ὅστις καταφρονεῖ τὴν εὐερ-
γετήσαν αὐτὸν χεῖρα, ὅταν αὕτη, ὑπὸ τοῦ χει-
μῶνος τῶν χρόνων κατεψυγμένη, κατασταθῇ
ἀνίκανος πρὸς ἐξακολούθησιν τῶν εὐεργετημάτων,
οὐ μόνον δὲν εἶνε χριστιανός, ἀλλ' οὐδὲ ἄνθρω-
πος, μᾶλλον δὲ τέρας εἶνε, ὅπερ ἐπισύρει ἐναν-
τίον τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν κατάραν τῆς ἀχα-
ριστίας καὶ τὴν ἀποστροφὴν τοῦ κόσμου ὅ-
λου. (Zschokke.)

* * Ἡ ἀξία ἀγαθῆς τινος πράξεως ἀπόλλυται
διὰ τοῦ ἐλαχίστου κέρδους ὅπερ ἐξ αὐτῆς πο-
ρίζομεθα. Διηγούμενοι αὐτὴν ἐκανοποιοῦμεν τὴν

1. Ἰατρικὸν Ἡμερολόγιον 1876.

φιλαυτίαν μας, καὶ οὕτω μηδενίζομεν τὴν ὀφει-
λομένην ἡμῖν εὐγνωμοσύνην. (Balzac.)

* * Τὸ ν' ἀναφέρῃς τὰς κακὰς πράξεις τῶν
ἄλλων πρὸ δικαιολογίαν τῶν ἰδικῶν σου, εἶνε
τὸ ἴδιον ὡς νὰ θέλῃς νὰ νιφθῇς μὲ βόρβο-
ρον. (Petit-Senn.)

* * Ὅταν ἀποφασίζῃ τις νὰ φανῇ χρήσιμος εἰς
τὸν τόπον του, πρέπει πρῶτον νὰ καλοεξετάσῃ
μήπως πρῶτον καὶ κύριον θέλῃ νὰ φανῇ χρή-
σιμος εἰς τὸν ἑαυτὸν του.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Περὶ τῶν δημοσίων βιβλιοθηκῶν τῆς Ἑλβετίας.

Πρὸς διάδοσιν καὶ ἐξάπλωσιν τῆς παιδείας δὲν
ἀρκεῖ ἡ ἀνίδρυσις σχολείων, ἀλλ' εἶνε προσέτι
ἀνάγκη νὰ παρέχωμεν τῷ λαῷ τὴν εὐκολίαν καὶ
τὰ μέσα τοῦ ἀναγινώσκειν. Ὅπως δὲ τὸ τε-
λευταῖον τοῦτο κατορθωθῇ, πρέπει νὰ ὑπάρ-
χωσι πολλαὶ δημόσιαι βιβλιοθήκαι. Δύο κυρίως
χῶραι ἠννόησαν ἀκριβῶς τὴν ἀνάγκην ταύτην,
ἡ Ἀμερικὴ δηλονότι καὶ ἡ Ἑλβετία.

Κατὰ σύγγραμμά τι, δημοσιευθὲν ἐσχάτως ἐν
Βέρνη τῆς Ἑλβετίας, ὑπὸ τὸν τίτλον: *Al* δη-
μόσιαι βιβλιοθήκαι τῆς Ἑλβετίας ἐν 1868 ἔτει,
ὑπάρχουσι βιβλιοθήκαι δημόσιαι 2,006 κατὰ
τοὺς πίνακας τῆς Ἑλβετικῆς στατιστικῆς Ἑ-
ταιρίας· πρέπει ὅμως νὰ προστεθῶσι καὶ 84 βι-
βλιοθήκαι, τῶν ὁποίων ἡ ὑπαρξίς εἶνε βεβαία,
καίτοι αὐταὶ δὲν ἐπεμφαν πρὸς τὴν Ἑλβετι-
κὴν στατιστικὴν Ἑταιρίαν πληροφορίας περὶ τῆς
συγκροτήσεως αὐτῶν καὶ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν
ἐν αὐταῖς ὑπαρχόντων τόμων. Ὡστε ὁ ὀλικὸς
ἀριθμὸς τῶν βιβλιοθηκῶν τῆς Ἑλβετίας ἀνα-
βαίνει εἰς 2,090, κατὰ μέσον ὅρον δὲ ἀναλο-
γεῖ μία βιβλιοθήκη ἐπὶ 1,209 κατοίκων.

Λαμβάνοντες δὲ τὴν Ἑλβετίαν κατ' ἐθνικό-
τητα, ἔχομεν ἐν μὲν τῇ γερμανικῇ Ἑλβετίᾳ
1,556 βιβλιοθήκας, ἥτοι μίαν ἐπὶ 1,208 κα-
τοίκων· ἐν δὲ τῇ γαλλικῇ Ἑλβετίᾳ 512 βιβλιο-
θήκας, ἥτοι μίαν ἐπὶ 1,274 κατοίκων, καὶ ἐν
τῇ ἰταλικῇ Ἑλβετίᾳ 22 βιβλιοθήκας, ἥτοι μίαν
ἐπὶ 5,620 κατοίκων.

Τὸ ἐτήσιον εἰσόδημα τῶν βιβλιοθηκῶν τοῦ-
των ἐν 1868 ἔτει ἀνῆλθεν εἰς 265,165 φράγ-
κα, ἐδαπανήθησαν δὲ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος 288,
894 φράγκα, ἐξ ὧν 208,549 φράγκα πρὸς ἀγο-
ρὰν βιβλίων. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω 2006 βιβλιοθη-
κῶν 50,7 ταῖς 100 ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ἐπι-
κράτειαν, ἢ εἰς τὰς κώμας, 22,7 ταῖς 100 εἰς
διαφόρους ἐταιρίας καὶ 22,6 εἰς ἄλλα σωματεῖα.

Προγνωστικὰ σημεῖα τῆς καταστάσεως τοῦ καιροῦ.

Ἀναγινώσκουμεν ἐν τῇ Gazette d'Augsbourg
ἀριθμούς τινας περιεργωτάτους περὶ τῶν προ-
γνωστικῶν σημείων τῆς καταστάσεως τοῦ
καιροῦ, δημοσιευθέντας συνεπεῖα μετεωρολογί-

κῶν παρατηρήσεων, γινομένων σήμερον ἐν ταῖς
πλείσταις τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν.

Ἐν Ἀγγλίᾳ ἀπὸ τοῦ 1870 μέχρι τοῦ 1872
ἔτους ὁ ἀριθμὸς τῶν προαναγγελλθεισῶν θυελ-
λῶν σχετικῶς πρὸς τὰς πράγματι γενομένας
εἶναι ὡς 65 πρὸς 80.

Ἐν Ἀμερικῇ ἡ πρόγνωσις τῆς καταστάσεως
τοῦ καιροῦ ἀπολαμβάνει μεγίστης εὐνοίας. Ἐπὶ
100 δὲ προειδοποιήσεων πρὸς τὸ κοινὸν περὶ
τῆς καταστάσεως τοῦ καιροῦ 76 ἐβεβαιώθησαν
διὰ παρατηρήσεων ὑστέρων. Ἡ ἀνολογία μάλι-
στα βαίνει πρὸς τὰ πρόσω, καὶ ἐλπίζεται, ὅτι
αἱ πιθανότητες θέλουσι σχεδὸν φθάσει τὴν πραγ-
ματικότητα. Ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ ἡ πρόγνωσις
τῆς καταστάσεως τοῦ καιροῦ ὠφελεῖ τὴν αὐ-
ξοῦσαν πρόδοτον τῆς ναυτιλίας, τῆς γεωρ-
γίας καὶ πολλῶν ἄλλων βιομηχανιῶν. Ὅθεν
καὶ ἡ Κυβέρνησις, πεισθεῖσα περὶ τῆς ἐκ τῶν εἰ-
δοποιήσεων τούτων προσγινομένης ὠφελείας,
δαπανᾷ 25,000 δολλάρ ὑπὲρ τῶν τηλεγραφι-
κῶν δελτίων, δι' ὧν ἀναγγέλλεται ἡ κατάστασις
τῆς ἀτμοσφαίρας, καὶ ὑπὲρ τινῶν ἄλλων πρὸς
τοῦτο ἀπαιτούμενων.

Δύναται τις νὰ σχηματίσῃ ἰδέαν ἀκριβῆ περὶ
τῆς ἐπεκτάσεως ἣν ἔλαβον αἱ τοιαῦται δημο-
σιεύσεις ἐκ τῶν ἐξῆς στατιστικῶν σημειώσεων.
Κατὰ τινὰ ἐκθεσιν τοῦ ἀμερικανικοῦ γραφείου, ὁ
ἀριθμὸς τῶν δελτίων περὶ τῆς ἀτμοσφαιρικῆς
καταστάσεως, τῶν δημοσιευθέντων κατὰ τὸ 1872
ἔτος, ἀνῆλθεν εἰς 187,617, ὁ τῶν μετεωρολο-
γικῶν χαρτῶν εἰς 200,503, ὁ τῶν δημοσιευθει-
σῶν εἰδήσεων ἐν ταῖς ἡμερησίαις περὶ τῆς κατα-
στάσεως τοῦ καιροῦ ἀριθμὸς εἰς 50,878, καὶ ὁ
τῶν προειδοποιήσεων περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ
καιροῦ εἰς 1,095. Ἡ γνῶσις ἄρα περὶ τοῦ και-
ροῦ διεδόθη τοιοῦτοτρόπως διὰ τοῦ τύπου εἰς
30 ἑκατομμύρια κατοίκων.

Βεβαίως ὅμως πρόκειται περὶ πιθανοτήτων.
Ἐν τῇ παρούσῃ δὲ καταστάσει τῆς ἐπιστήμης,
νῦν ὅτε ἀγνοοῦμεν εἰσέτι νόμους τινὰς ἀτμο-
σφαιρικοὺς, πρέπει νὰ παρατηρηθῇ τῆς ιδέας,
ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ προγινώσκωμεν τὴν κατά-
στασιν τοῦ καιροῦ πρὸ πολλοῦ χρόνου. Εἶναι
ἄρα εἰσέτι πρόβλημα ὁ ὀρισμὸς ἂν θέλωμεν ἔχη
χειμῶνα δεινὸν ἢ εὐάρεστον, θέρος δροσερόν, ἢ
τοῦναντίον.

Ὡστε ἡ πρόγνωσις περιορίζεται ἀπλῶς εἰς
τὸ νὰ ὀρίσωμεν ἐκ τῶν προτέρων τὴν κατάστα-
σιν τῆς ἀτμοσφαίρας κατὰ τὴν αὐρίον, ἢ κατὰ
τινας ἐξαιρετικὰς περιστάσεις ὀλίγας ἡμέρας πρό-
τερον. Καὶ τότε ὅμως ἀκόμη αἱ διαβεβαιώσεις αὐ-
ταὶ δὲν εἶναι ἀσφαλεῖς, ἀλλ' ἀπλῶς πιθανότης
ὑπάρχει περὶ τῆς ἀτμοσφαιρικῆς καταστάσεως.

Ἐν τῇ αὐτῇ ἐφημερίδι ἀναγινώσκουμεν, ὅτι ἐν
Βαυαρίᾳ πρόκειται νὰ καταρτισθῇ τηλεγραφικὴ
ὑπηρεσία, ἀφορῶσα εἰδικῶς τὴν μετεωρολογίαν,
νὰ συντεθῇ δὲ τὸ τηλεγραφικὸν τοῦτο τμήμα

μετὰ τῆς Βορείου Γερμανίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ μετὰ τῆς Αὐστρίας, ὅπως συμπληρωθῇ κενόν τι ὑπάρχον ὡς πρὸς τὰ τηλεγραφικὰ δελτία.

Τὰ πάντα χρησιμοποιοῦνται ἐν Παρισίοις.

Τὰ πάντα χρησιμοποιοῦνται, τίποτε δὲν πηγαίνει χαμένον εἰς τὴν ἀπέραντον ἐκείνην πόλιν, τοὺς Παρισίους. Δὲν ὑπάρχει πρᾶγμα ὅσον παλαιωμένον, ὅσον εὐτελές, ὅσον καταπεφρονημένον καὶ ἂν ὑποτεθῇ, τὸ ὁποῖον εὐφυῆς τις ἄνθρωπος νὰ μὴ ἐμπορῇ νὰ ἐπωφεληθῇ. Ὑπάρχει δὲ ἰδιαιτέρος τις κλάδος βιομηχανίας εἰς τὴν παρέχουσι τὴν πρώτην ὕλην οἱ μαθηταὶ οἱ ἐνδιαιτώμενοι εἰς τὰ ἐκπαιδευτήρια. Τὰ παιδία δὴ λαδῇ συνθέζουσι νὰ ζυμώνωσι, νὰ πλάττωσι διὰ τῶν δακτύλων μέρος ἐκ τοῦ ἄρτου των, τοῦτο δὲ τὸ ῥίπτουσι, τὸ πετῶσι διὰ λακτισμάτων εἰς τὰς αὐλάς, ἐνθα διέρχονται τὰς ὥρας τῆς διαχύσεως. Ὅλα αὐτὰ τὰ κομμάτια, σκοινισμένα, μελανωμένα, ῥιμμένα εἰς τὰ ῥυάκια, σκληρύνονται καὶ ἐκβάλλονται ὁμοῦ μὲ τὰ ἄλλα σαρώματα. Οἱ ὑπηρεταὶ τὰ συλλέγουσι καὶ τὰ πωλοῦσιν εἰς ἰδιαιτέρους ἄρτοποιούς, οἵτινες ἐκ νέου τὰ κατεργάζονται. Οἱ ἄρτοποιοὶ οὗτοι διαίρουσι τὸ ἐμπόρευσμά των εἰς κατηγορίας, ἀναλόγως τῆς καλλιτέρας ἢ χειροτέρας αὐτοῦ καταστάσεως. Καὶ ὅσα μὲν κομμάτια εἶνε ὑποφερτὰ, τὰ φρύγουσιν εἰς τὸν φούρνον, καὶ ἀφ' οὗ τὰ περάσωσιν ἀπὸ τὸν τρίπτην, τὰ καθιστῶσι χρήσιμα διὰ σοῦπαν. Τὰ χειρότερα τὰ παρασκευάζουσι δι' ἄλλους κλάδους τῆς μαγειρικῆς. Ὅσα εἶνε εἰς πολὺ κακὴν κατάστασιν τὰ κοπανίζουσι, καὶ κάμνουσιν ἐξ αὐτῶν τὸ λευκὸν ἐκεῖνο ξύσμα, διὰ τοῦ ὁποῖου οἱ κρεωπῶλαι κουκκίζουσι τὰς κοτελέττας, ἢ τὸ φριδόν, διὰ τοῦ ὁποῖου οἱ ἀλλαντοπῶλαι ἐπιπάσσουν τὰ χοιρομήρια. Ὡς πρὸς τὰ ὅλως ἀνωφελῆ πρὸς τροφήν, ἐκεῖνα, ἀφ' οὗ τὰ μαυρίσωσιν εἰς τὸ πῦρ, τὰ μετατρέπουσιν εἰς κόνιν, τὰ ἀναμιγνύουσι μὲ μέλι ῥίπτοντες μέσα καὶ τινὰς σταγόνας ἡδυόσμου, καὶ τοιουτοτρόπως κατασκευάζουσιν ὀδοντόκονιν, ὅχι ἀναξίαν λόγου, ὡς λέγουσιν.

Φρόνιμος ἱατρός.

Φρόνιμός τις ἱατρός ἔλεγε πρὸς τοὺς ἀσθενεῖς του· Ἀσκεῖτε τὸ σῶμά σας, ἔστε εὐθυμοί, μὴ ἐξοκέλλετε εἰς καταχρήσεις, καὶ ἐμὲ πέμψατέ με ἐς κόρακας.

Εἰς ἈΝΑΓΝΩΣΤΗΣ.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Ἀερισμός τοῦ κοιτῶνος τῶν ἀρρώστων.

Β'

Οἱ συχνάκις ἐν κοιτῶσιν ἀρρώστων γινόμενοι εὐοσμοὶ καπνισμοὶ οὐδόλως καταστρέφουσιν ἢ διαλύουσιν, ὡς κοινῶς πιστεύεται, τὰς ἐν αὐτοῖς

κακὰς ὁσμὰς, ἀλλὰ καλύπτουσι μόνον αὐτὰς ἐπὶ μικρόν· ὅθεν καὶ οὐδεμίαν φέρουσιν ὠφέλειαν ἄλλην, ἢ ὅτι μετριάζουσι τὴν αἴσθησιν αὐτῶν, μέχρις οὗ καταστῇ δυνατόν νὰ ἀερισθῇ προσηκόντως τὸ δωμάτιον. Αἱ πρὸς τοιοῦτους καπνισμοὺς ἐν χρήσει οὐσίαι εἶναι ποικίλαι· ἡ συνηθεστέρα παρ' ἡμῖν εἶναι ἡ ζάκχαρις· ταύτης τεμάχια τινὰ μικρά, ῥιπτόμενα ἐπὶ ἀνθράκων ἀναμμένων, ἀναδίδουσιν εὐώδεις καπνοὺς. Εὐοσμοὶ εἶναι καὶ ὁ ἐκ τῆς καύσεως κόνεως ἡλέκτρον καπνός, ἀλλὰ πλὴν τοῦ δαπανηροῦ δὲν εἶναι καὶ εὐχάριστος εἰς πάντας ἢ ἐκ τοῦ καιομένου ἡλέκτρον ὁσμὴ· εἰς τινὰς μάλιστα καὶ δυσχεραίνει τὴν ἀναπνοήν. Αἶαν εὐάρεστοι τοῦναντίον πρὸς πάντας εἶναι οἱ δι' εὐώδους ὕδατος τῆς Κολωνίας (eau de Cologne) ῥαντισμοί. Εὐχάριστοι εἶναι καὶ οἱ δι' ὄξους καπνισμοί, γινόμενοι τῇ ἐπιχύσει ὄξους ἐπὶ καλῶς πεπυρωμένης πλίνθου ἢ κεκαυμένου σιδήρου, ἢ τῇ ἐξατμίσει ζέοντος ὄξους ἀπὸ τινος ἀγγείου. Ἀλλ', ὡς ἤδη ἐρρέθη, ἅπαντες οἱ καπνισμοὶ οὗτοι ὡς καὶ οἱ ῥαντισμοί, καίπερ εὐώδεις, καλύπτουσι μόνον τὴν ἐν τῷ δωματίῳ κακὴν ὁσμὴν, οὐδόλως δὲ βελτιοῦσι τὸν ἀέρα· ὥστε κατ' οὐδὲν δύνανται νὰ ἀντικαταστήσωσι τὸν ἀερισμόν.

Γενικῶς δὲ κανὼν περὶ πάντων τούτων τῶν καπνισμῶν ἔστω· 1ον) νὰ γίνωνται μετὰ μέτρου· 2ον) ἡ ὁσμὴ αὐτῶν νὰ ᾔηται εὐάρεστος τῷ ἀρρώστῳ· καὶ 3ον) νὰ παρακολουθῇ αὐτοῦς, ὡς τάχιον, ὁ ἀληθὴς ἀερισμός, ὁ ἐκ τῆς προσαγωγῆς ἔξωθεν καθαροῦ ἀέρος.

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Καταστροφή σφηκῶν.

Ὅλοι γνωρίζουν, γράφει γεωπόνος τις, ὅτι τὰ ἔντομα φεύγουσι τὸ ἔλαιον τερεβινθίνης (κοινῶς νέφτι)· θελήσας νὰ δοκιμάσω ἂν δὲν προξενῇ καὶ θάνατον εἰς αὐτὰ, ἐπέθηκα εἰς καρπὸν τινὰ πεπτωκότα, τὸν ὁποῖον σφῆκες πολλὰ περιεστοίχουν, ποτῆριον περιέχον βαμβάκιον βρεγμένον εἰς ἔλαιον τερεβινθίνης· αἱ σφῆκες περιεδόμωσαν ὀλίγας στιγμὰς περὶ τὸ ποτῆριον, καὶ εἰς δέκα δευτερόλεπτα ἀπέθανον ἐξ ἀσφυξίας. Εἰς φωλεὰν σφηκῶν ἔχυσά ῥακοπότυρον ἐκ τοῦ ἰδίου ἐλαίου καὶ τὴν ἔφραξα μὲ πανίον βρεγμένον εἰς αὐτὸ καὶ μὲ χῶμα· τὴν ἐπισύσαν σφῆκες τινες, αἵτινες εἶχον μείνει ἐκτὸς τῆς φωλεᾶς, προσεπάθουν περιτρώγουςαι τὸ χῶμα νὰ ἐλευθερώσωσι τοὺς συνοίκους των· ὅταν ὁμῶς ἤγγισαν εἰς τὸ βρεγμένον ἐν τῷ ἐλαίῳ πανίον, ἔφυγον, παραιτηθεῖσαι τοῦ ἔργου· κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐξήλειψα ὅλας τὰς σφῆκας καὶ ἄλλα ἔντομα, τὰ ὁποῖα εἶχον φωλεὰς εἰς τὸν κῆπόν μου.